א טאכטער ערמארדעט איהר פאטער — זעה 5-טע זייט

№ 49 — Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem — פרייז 20 גראשען — Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

הייגט 6 זייטען

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען פון: רעדאקציע 10057, פון אדמיניסטראציע 10047.

מיטוואך פ' משפטים, כ"ח שבט תר"צ — 26 lutego 1930 r. — 23-טער יאהרגאנג.

א סקאנדאל אויף דער נעכטיגער סיים-זיצונג

סיים פאדערט אויף די רעגירונג צוריקצוציהען דעם צירקולאר פון אינערן-מיניסטער ווענען פערזאמלונגען פון דעפוטאטען

ווייטערדיגע דיסקוסיע אין „קאלא" ווענען דעפוטאט גרינבוים'ס רעזיגנאציע

וואַרשאָ, 26. (טעל.)

הייגט און פאָרגעקומען אַ זיצונג פון סיים. פאַר'ן עפענען די זיצונג מעלדעט דער סיים-מאַרשאַלעק, אַז די וואהלען אין לידא זענען געפּסל'ט געוואָרען. דאַן טרעט דער סיים צו צו קאָמפּלעמענטירען די קאָמיסיע פאַר אויספאָרשונג די נעשעהענישן פון 31 אָקטאָבער. עס נעמט דאַן אַ וואָרט פּרעז. פון ב.ב. קלוב סלאַוועק, וואָס לייגט אַ נאַנצע רעקלאַראַציע. ער ערקלערט, אַז ב.ב. ווענען געווען די אינאיציאַטאָרען פון דער קאָמיסיע, כדי אויפצוקלערען די לאַיע, אָבער פון ערשטע: מאָטעוועט אָן האָט מען צולויב דער פאַלשער אונטערפּרעסאַציע פון סיים מאַרשאַלעק דער קאָמיסיע אונמעגלעך געמאַכט צו אַרבייטען די ב.ב. האָט זיך בעצויגען מיט לאַיאַלקייט צו דער קאָמיסיע, אָבער זיי זענען אונגעאַרבעט געוואָרען. די האַנדלונג מיט'ן דעצידירען דעם ברוך פון מאַרשאַל פּילסודסקי, האָט געצוואונגען די ב. ב. אַרויסטרעטען פון דער קאָמיסיע. (אויסרוף אויף לינקס: זאָל ער נישט בעלעדיגען דעם סיים, דעם סיים מאַרשאַלעק!). קלאַווענ ערקלערט צום סוף, אַז די קאָמיסיע דאַרף בטל ווערען.

דאַן טרעט דער סיים צו צו קלייבען מיט'לידער אויפ'ן אָרט פון די אַרויסגעטרעטענע ב.ב. עס ווערען געוועהלט: אינגער פון ג. פ. ר. אינגער פון „פיאַסט" און אינגער פון 5. ד..

דערויף ווערט בעטראַכט דער דרינגענדער פאָרשלאָג פון ד. לינקע צוריקצוציהען דעם צירקולאַר פון אינערן-מיניסטער, וואָס בעשווערט די פערזאַמלונגען פון דעפוטאַטען.

דעפּוט. סטאַמטשיק (פּ. פּ. ס) האַלט דאָ אַ רעדע. אַ. וועלכער ער פאַלט אָן אויף דער פּאָליציי. דעפּוט. קלעפּטשינסקי (ב. ב.) ענטפערט אויך אַ שאַרף אָפּ. סטאַמטשיק שוטיגט אויך נישט און ריפט אויהם אַ לאָבון. פאַנדטשיק קולטור. דער סיים מאַרשאַלעק רופט אויהם צו אָרדנונג און זאָגט מוסר די זיך קיינען דעם דעפּוטאַטען, זי זאָלען נישט דערנען דערייגען די אויטאָריטעט פון סיים. עס העלפט אָבער נישט. ער טומעל ווערט נערעסער. די ב. פּ.ס'ישע דעפּוטאַטען אין די ב.ב.'שע לויפען צו אינער צו די אַנדערע מיט דראָהענדע פּויסטען און עס דאַלט זיך, אַז עס ברעכט אויס אַ געשלעג. דער סיים מאַרשאַלעק איז ע"ל גערעטער. דער סיים מאַרשאַלעק איז ע"ל גערעטער. דער סיים מאַרשאַלעק צו מאַכען אַ הפסקה אויף 10 מינוט.

נאָך דער הפסקה רופט דער סיים מאַרשאַלעק דעפּוט. סטאַמטשיק'ן צו אָרדנונג.

דאַן נעמט דאָס וואָרט דער וויס רעפּוטאַט דעפּוט. גאַווריליטש, ער האַלט אַ שאַרפע רעדע, און וועלכער ער פאַלט אָן אויף דער פּוילישער מלוכה און דער סיים מאַרשאַלעק שלוסט אויהם אויס אויף 8 זיצונגען.

דעפּ. סלאַוועק רופט די ב.ב.-דעפּוטאַטען צו זייז גרייט

וואַרשאָ, 26. (טעל.)

פאַר דער חיינטיגער סיים-זיצונג האָט דער ב.ב. קלוב אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג, אויף וועלכער פּרעז. סלאַוועק און אַרויסגעטרעטען מיט אַ לענגערע רעדע, אין וועלכער ער האָט שאַרף קריטיקירט דעם סיים, וואָס זיין אינצינגער עבודה און צו שטרעבען דיספּאָזיציע פאַרהאַלטן און האָט צום סוף פאָרגעדרעגט מיט רוף צו די ב. ב. דעפּוטאַטען צו זיין גרייט.

ווייטערדיגע דיסקוסיע איז קאלא ווענען דעפּ. גרינבוים'ס רעזיגנאציע

וואַרשאָ, 26. (טעל.)

הייגט און פאָרגעקומען אַ זיצונג פון „קאַלאַ". דעפּוט. יעלער האָט געפאָדערט, אַז די „קאַלאַ" זאָל נישט נעמען אַ שטעלונג צו די אַרויסטרעטען פון די רבנים און דער לעצטער צייט. עס אין מעשלאַסע זענען אַרויס אויף אַ פראַגע צו בשראַלטען אויף דער קומענדער זיצונג.

דאַן טרעט די „קאַלאַ" צו ווייטער צו בעטראַכטען די פראַגע ווענען דעפּוט. גרינבוים'ס רעזיגנאַציע.

דעפּוט. אינזשנשטין זאָגט, אַז גרינבוים'ס פּאָליטיק האָט באַקראָטירט אַן אויף דער פּוילישער מלוכה און דער סיים מאַרשאַלעק שלוסט אויהם אויס אויף 8 זיצונגען.

דעפּוט. סלאַוועק בעשלאָסען צו רופען די רעגירונג צוריקצוציהען דעם צירקולאַר פון אינערן-מיניסטער.

אין אינגער פון 5. ד..

דערויף ווערט בעטראַכט דער דרינגענדער פאָרשלאָג פון ד. לינקע צוריקצוציהען דעם צירקולאַר פון אינערן-מיניסטער, וואָס בעשווערט די פערזאַמלונגען פון דעפּוטאַטען.

דעפּוט. סטאַמטשיק (פּ. פּ. ס) האַלט דאָ אַ רעדע. אַ. וועלכער ער פאַלט אָן אויף דער פּאָליציי. דעפּוט. קלעפּטשינסקי (ב. ב.) ענטפערט אויהם שאַרף אָפּ. סטאַמטשיק שוטיגט אויך נישט און ריפט אויהם אַ לאָבון. פאַנדטשיק קולטור. דער סיים מאַרשאַלעק רופט אויהם צו אָרדנונג און זאָגט מוסר די זיך קיינען דעם דעפּוטאַטען, זי זאָלען נישט דערנען דערייגען די אויטאָריטעט פון סיים. עס העלפט אָבער נישט. ער טומעל ווערט נערעסער. די ב. פּ.ס'ישע דעפּוטאַטען אין די ב.ב.'שע לויפען צו אינער צו די אַנדערע מיט דראָהענדע פּויסטען און עס דאַלט זיך, אַז עס ברעכט אויס אַ געשלעג. דער טומעל ווערט וואָס אַמאָל נערעסער. דער סיים מאַרשאַלעק איז ע"ל גערעטער. דער סיים מאַרשאַלעק צו מאַכען אַ הפסקה אויף 10 מינוט.

נאָך דער הפסקה רופט דער סיים מאַרשאַלעק דעפּוט. סטאַמטשיק'ן צו אָרדנונג.

דאַן נעמט דאָס וואָרט דער וויס רעפּוטאַט דעפּוט. גאַווריליטש, ער האַלט אַ שאַרפע רעדע, און וועלכער ער פאַלט אָן אויף דער פּוילישער מלוכה און דער סיים מאַרשאַלעק שלוסט אויהם אויס אויף 8 זיצונגען.

דעפּוט. סלאַוועק בעשלאָסען צו רופען די רעגירונג צוריקצוציהען דעם צירקולאַר פון אינערן-מיניסטער.

האַנדלעס-קאָמיסיע בעשלאָסען אָפּצושאַפען דאָס געזעץ ווענען ליכווע

וואַרשאָ, 26. (טעל.)

הייגט און פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער האַנדלעס-קאָמיסיע בעם סיים. עס איז בעטראַכט געוואָרען דער פאָרשלאָג, וואָס עס האָט נאָך אַרבייטסראָטען דער פאָרשטעהערעניער דעפּוט. רעך אָפּצושאַפען דאָס ליכווע געזעץ פון 2. יולי 1920. דעם פאָרשלאָג האָט רעפערירט דעפּוט. אינזשנשטין. נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען: דער סיים רופט די רעגירונג אַרטיפיצירטראָגען אַ גאַוועלע דעם ליכווע געזעץ, וואָס זאָל עס צופּאַסען צו די הייגטיגע בעדינגונגען.

דעפּ. פאַרבשטיין פאַדערט איז דער קאָמיסיע

1 פראַצ. אומזאַץ שטייער פון דעטאַליסטען

וואַרשאָ, (טעל.) הייגט האָט אויך אָפּגעהאַלטען אַ זיצונג די סוב-קאָמיסיע פאַר שטייער-ענינים. אויף דער זיצונג זענען אָנוועזענד געווען דער פינאַנץ-מיניסטער מאַטושעווסקי און דער וויצע-פינאַנץ-מיניסטער גראַדינסקי.

דעפּ. פאַרבשטיין האָט געהאַלטען אַ רעדע אין וועלכער ער האָט געפאָדערט דערט פון 1 אַפּריל איינצופיהרען 1 פּראַצ. פון אומזאַץ-שטייער אויף פאַר דעטאַליסטען און שטייער-הנחות פאַר האַנדווערקער. אַרום דער פראַגע האָט זיך ענטוויקעלט אַ לענגערע דיסקוסיע.

צום סוף האָט די קאָמיסיע בעשלאָסען ביז דאָנערשטאָג צו פערענדיגען איהר אַרבייט.

אנטיסעמיטישער אַרויסטריט פון לאוניק פּורטאַל

גרויסער סקאַנדאַל אויף דער נעכטיגער זיצונג פון שטאַט-ראַט

די געלטונג פון ראַדזשעס-דעבאַטע פון שטאַט-ראַט איז געווען דער מיט שטיר מאָמענטן. און זעהר אָפט האָט זיך אויסגעזעהן, אַז אַ אָט ערלעך אויס אַ זומער סאַנדראַל צווישען די דעמאָקראַטישע לעגיאָנערן. נאָכדעם בעזיגערס חיים איז געווען אין די מאָמענטן, וואָס עס זענען געטראָפן געוואָרען די פּאָסטיראַטען פון די יידישע פּרעזידיום פון שטאַט-ראַט. די ליפּע פון שטאַט-ראַט איז געוואָרען אַזוי אָנגעשטרענגט, אַז עס האָט אַפּילו אַ נעשטרענגט, אַז מען געפינט זיך אויף אַ זיצונג פון פאַרדרעגען שטאַט-ראַט נאָר מיט דעם אינעם אונטערשיד, וואָס די נאַטאָנאַלע אַנטיסעמיטישע צווישען רופען אויס פון דער בענק פון פּ. פּ. ס.

אין אָנהויב איז געוואָרען בעטראַכט דער פּרעזידיום פון אינדוסטריע-אַמט, ראַמטאַן ה. ל. פּאָנגאַנסקי. רעפערירט דעם פּרעזידיום און דער דיסקוסיע בעטרעפט זיך ראַמטאַ. מילמאַן (בונד), וועלכער טראָגט ארויס אַ פאָרשלאָג, אַז דער מאַיסטראַט זאָל אויפהעבן אויף די מאָנאָפּאָלנע רעגירונג. ס'סלעכטער אויסגעזען אַ בעלען די עלטערע יידישע האַנדווערקער, אַז זיי זאָלען נישט אונטערפאַלען אונטער'ן חוב פון מיסטער-עקזאַמען. פאַר די יידישע מיסטער'ס, וועלכע ווען יאָ מוזען אָפּהאַלטען דעם עקזאַמען, זאָל זי דורכגעפיהרט ווערען אין דער יידישער שפּראַך.

עס זעט דאַן בעטראַכט דער פּרעזידיום פון די שטאַטישע פּלאַנטאַציעס. רעפערענט איז ראַמטאַ. האַלעדערס: (פּ. צ) ער מאַכט פאָרוואורפען דעם מאָנאָפּאָלס. אַז די אָרימע

יידישע גאַסען ווערען נישט פערפלאַנצט

מיט קיין בוימער, אַזוי, אַז אין באַלוט און אַפילו קיין גרעזעל נישטאָ אויף אַ לפּואה. דאַן איז דער שטאַט-ראַט צוגעשרעטען צו דער דעבאַטע אינעם דעם דעלעגאַט פון דעמאָקראַטיע און גלייכהייט לינט נישט בעראַלטען אַ שלאַנ. צום סוף פון זיין רעדע פאָלגמזורט דער רעדנער מיט די ראַמטענער מינגאַבערג און ווייצמאַן.

אַ זעהר שאַרפע רעדע האַלט דאַן אַ זעהר שאַרפע רעדע האַלט דאַן

ראַמטאַ. ווייצמאַן

אין דער „אָפּיעקא ספּאַלעטשנאַ" ווערט געפיהרט אַנ'אַנטיסעמיטישע פּאָליטיק. די יידישע יתומים הייזער בעקומען אינגאַנצען נישט קיין סובסיד-יעס. פון 1000 יתומים, וואָס ווערען אויסגעהאַלטען פון דער שטאָט זענען בלויז 28 יידישע.

מיר האָבען אַלע דאָ געהערט די ווערטער פון לאַוניק פּורטאַל. צווישען הער

פּורטאַל און פּיעכאַטקובנא

איז נישטאָ פערהאַן קיין שום אונטערשיד. מיר זענען געווענדעט צו הערען אַנטיסעמיטישע רעדעס, און פיל האָט מען זיך שוין אָנגעהערט אַזעלכע רעדעס אין שטאָט-ראַט, אָבער אַז אַזעלכע אַנטיסעמיטישע דבורים זאָלן אַרויס געהן פון די לינקע בענק דאָס האָבען מיר זיך נישט געריכט.

אַדוו. ווייצמאַן פּראָטעסטירט צום סוף געגען פּרעזידיום, וואָס האָט נישט געריפען דעם לאַוניק פּורטאַל צו אָרדנונג. דאַן רעדט רעדט ראַטמ. ליכטענשטיין, וועלכער פערארטייל די האַנד לונג פון לאַוניק פּורטאַל.

עס איז שוין 3 אַ זייגער ביינאַכט.

האַנדלעס-קאָמיסיע בעשלאָסען אָפּצושאַפען דאָס געזעץ ווענען ליכווע

וואַרשאָ, 26. (טעל.)

הייגט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער האַנדלעס-קאָמיסיע בעם סיים. עס איז בעטראַכט געוואָרען דער פאָרשלאָג, וואָס עס האָט נאָך אַרבייטסראָטען דער פאָרשטעהערעניער דעפּוט. רעך אָפּצושאַפען דאָס ליכווע געזעץ פון 2. יולי 1920. דעם פאָרשלאָג האָט רעפערירט דעפּוט. אינזשנשטין. נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען: דער סיים רופט די רעגירונג אַרטיפיצירטראָגען אַ גאַוועלע דעם ליכווע געזעץ, וואָס זאָל עס צופּאַסען צו די הייגטיגע בעדינגונגען.

דעפּ. פאַרבשטיין פאַדערט איז דער קאָמיסיע

1 פּראַצ. אומזאַץ שטייער פון דעטאַליסטען

וואַרשאָ, (טעל.) הייגט האָט אויך אָפּגעהאַלטען אַ זיצונג די סוב-קאָמיסיע פאַר שטייער-ענינים. אויף דער זיצונג זענען אָנוועזענד געווען דער פינאַנץ-מיניסטער מאַטושעווסקי און דער וויצע-פינאַנץ-מיניסטער גראַדינסקי.

דעפּ. פאַרבשטיין האָט געהאַלטען אַ רעדע אין וועלכער ער האָט געפאָדערט דערט פון 1 אַפּריל איינצופיהרען 1 פּראַצ. פון אומזאַץ-שטייער אויף פאַר דעטאַליסטען און שטייער-הנחות פאַר האַנדווערקער. אַרום דער פראַגע האָט זיך ענטוויקעלט אַ לענגערע דיסקוסיע.

צום סוף האָט די קאָמיסיע בעשלאָסען ביז דאָנערשטאָג צו פערענדיגען איהר אַרבייט.

דעפּ. סלאַוועק רופט די ב.ב.-דעפּוטאַטען צו זייז גרייט

וואַרשאָ, 26. (טעל.)

פאַר דער חיינטיגער סיים-זיצונג האָט דער ב.ב. קלוב אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג, אויף וועלכער פּרעז. סלאַוועק און אַרויסגעטרעטען מיט אַ לענגערע רעדע, און וועלכער ער האָט שאַרף קריטיקירט דעם סיים, וואָס זיין אינצינגער עבודה און צו שטרעבען דיספּאָזיציע פאַרהאַלטן און האָט צום סוף פאָרגעדרעגט מיט רוף צו די ב. ב. דעפּוטאַטען צו זיין גרייט.

ווייטערדיגע דיסקוסיע איז קאלא ווענען דעפּ. גרינבוים'ס רעזיגנאציע

וואַרשאָ, 26. (טעל.)

הייגט און פאָרגעקומען אַ זיצונג פון „קאַלאַ". דעפּוט. יעלער האָט געפאָדערט, אַז די „קאַלאַ" זאָל נישט נעמען אַ שטעלונג צו די אַרויסטרעטען פון די רבנים און דער לעצטער צייט. עס אין מעשלאַסע זענען אַרויס אויף אַ פראַגע צו בשראַלטען אויף דער קומענדער זיצונג.

דאַן טרעט די „קאַלאַ" צו ווייטער צו בעטראַכטען די פראַגע ווענען דעפּוט. גרינבוים'ס רעזיגנאַציע.

דעפּוט. אינזשנשטין זאָגט, אַז גרינבוים'ס פּאָליטיק האָט באַקראָטירט אין אַן אויף דער פּוילישער מלוכה און דער סיים מאַרשאַלעק שלוסט אויהם אויס אויף 8 זיצונגען.

דעפּוט. סלאַוועק בעשלאָסען צו רופען די רעגירונג צוריקצוציהען דעם צירקולאַר פון אינערן-מיניסטער.

דעפּ. פאַרבשטיין פאַדערט איז דער קאָמיסיע

1 פּראַצ. אומזאַץ שטייער פון דעטאַליסטען

וואַרשאָ, (טעל.) הייגט האָט אויך אָפּגעהאַלטען אַ זיצונג די סוב-קאָמיסיע פאַר שטייער-ענינים. אויף דער זיצונג זענען אָנוועזענד געווען דער פינאַנץ-מיניסטער מאַטושעווסקי און דער וויצע-פינאַנץ-מיניסטער גראַדינסקי.

דעפּ. פאַרבשטיין האָט געהאַלטען אַ רעדע אין וועלכער ער האָט געפאָדערט דערט פון 1 אַפּריל איינצופיהרען 1 פּראַצ. פון אומזאַץ-שטייער אויף פאַר דעטאַליסטען און שטייער-הנחות פאַר האַנדווערקער. אַרום דער פראַגע האָט זיך ענטוויקעלט אַ לענגערע דיסקוסיע.

צום סוף האָט די קאָמיסיע בעשלאָסען ביז דאָנערשטאָג צו פערענדיגען איהר אַרבייט.

אַ „טיפּאַווע זשידאַווסקע" געשריי

— שרייט דער רעדנער אַראָפּ היסטעריש פון דער פריבונע.

ראַטמאַן ווייצמאַן מאַכט אויהם אַ צווישען רוף.

לאַוניק פּורטאַל: זיי מיינען, אַז וואָס מעהר זיי וועלען שרייען, אַלץ מעהר וועלען זיי פאָרדינען!

ווייצמאַן פון אָרט: דאָס איז אַנדער דערט. פאַר וואָס רופט אויהר אויהם נישט צו אָרדנונג. אין זאָל ווערט אַ שטיקעל מוסעל אויף ד יבענק פון פּ. פּ. ס

ביילען זיך פּויסטען

אינינוע פון די פּעפּעסוישע ראַטמענער ווילען צוליפען צו ווייצמאַן'ן, זייערע רוהיגערע חברים האַלטען זיי אָבער אין. דער טומעל רויערט אַ לענגערע צייט. דער פאָרזיצענדער קלינגט אויפהערליך מיט'ן גלאָק בין ענדליך דער עולם בערוהיגט זיך און לאַוונ.ק פּורטאַל רעדט ווייטער. דער ווייטערדיגער טייל פון זיין רעדע און אויסער אַפּוסעל אינגעהאַלטענער אָבער אויך נאָך לענגער גוטמעג און פיל מיט אַנטיסעמיטישע בלומעלעך.

פון דעם מאָמענט אָן ווערט די בודזשעט-דעבאַטע פיזיטאַרלעך אין אַ גלייכן ווייג. אַ שטיקעל צייט נאָך אויפהערן דער דעפּוטאַט אויסגעזעהן אין די צייטען פון נ. פ. ר'שען שטאַט-ראַט.

ראַטמאַן ביאַלער טראָגט אַרויס אַ פאָרשלאָג אַרויסצושטעלען אַ פּאָזיציע פון 2000 זל. פאַר'ן פּוהלהאַרמאָניע אָרקעסטער און 2000 זל. פאַר'ן יידישען שפּיטאַל פאַר נערוויטע, קראַנקע, וואָס ווערט אויצ געבויט און ראַדאָנעשעס.

אַ זעהר שאַרפע אָפּאָזיציאָנעלע רעדע האַלט

ראַטמ. ל. מינצבערג

ה' מינצבערג פאָלעמיזירט מיט די אויס פיהרונגען פון ו. פּרעזידענט ווילונ סקי, וועלכער האָט אָנגעוויזען, אַז אין אויצגיבן בודזשעט פעהלט נישט קיין שום פּאָזיציע, וואָס האָט זיך געפונען בעת דער הערשאַפט פון פּרוהערדיגען מאָנאָפּאָלס. ראַטמאַן מינצבערג ערקלערט, אַז אַזעלכע פּאָזיציעס זענען יאָ פעהראַן. דער מאָנאָפּאָלס פיהרט

אַ פּאַרטייאישע פּאָליטיק

די אינסטיטוציעס, וואָס געהערען נישט צום סאָציאַליסטישען לאַגער ווערען נישט געשטיצט. די יידישע רעליגיעזע שולען בעקומען נישט קיין סובסידיעס. דער יידישער וועגערען-קלינגיק, וואָס טוט אַנ'ארבייט, וואָס וואָלט אינגעגעמליך בע־דאַרפט געהערען צום מאָנאָפּאָלס בע־קומט נישט קיין גראָשען. אין דער צייט ווען יעדע סאָציאַליסטישע בעפאַרכטע אונטסטיצונג באַדט זיך אין גאָלד. פאַר דאַן פיל יידישע אונטסטיצונגען, וואָס האָבען

אין פריהערדיגען שטאַט-ראַט בעקומען סובסידיעס

אין אויצ האָט מען זיי אויסגעצען אַ שטראָלען. צום סוף פון זיין רעדע טראָג טראַטמ. מונצבערג אַרויס אַ פאָרשלאָג צו בעשטימען 1000 זל. פאַר די קורסען פון „פּוּעלי אמוגי יש־אל" בודזשעט פון סובסידיעס און סטיפּענדיעס.

רעפערענט איז ראַטמאַן אַנדזשעיאַק.

ראַטמאַן וואַשקעוויטש (נ.פ.ר) עפענט די דעבאַטע מיט אַ שאַרף אָפּאָזיציאָנעלע רעדע געגען דער פאָלגטיק פון אויצגעלעגע מוסר מאָנאָפּאָלס. דער רעדנער חיים איז געווען אין די מאָמענטן, וואָס עס זענען געטראָפן געוואָרען די פּאָסטיראַטען פון יידישע פּרעזידיום פון שטאַט-ראַט. די ליפּע פון שטאַט-ראַט איז געוואָרען אַזוי אָנגעשטרענגט, אַז עס האָט אַפּילו אַ נעשטרענגט, אַז עס האָט אַ אָפּטמאָל געדאַכט, אַז מען געפינט זיך אויף אַ זיצונג פון פאַרדרעגען שטאַט-ראַט נאָר מיט דעם אינעם אונטערשיד. וואָס די נאַטאָנאַלע אַנטיסעמיטישע צווישען רופען אויס פון דער בענק פון פּ. פּ. ס.

אין אָנהויב איז געוואָרען בעטראַכט דער פּרעזידיום פון די יידישע פּרעזידיום פון דער אינדוסטריע-אַמט. ראַטמאַן ה. ל. פּאָנגאַנסקי. רעפערירט דעם פּרעזידיום און דער דיסקוסיע בעטרעפט זיך ראַטמ. מילמאַן (בונד). וועלכער טראָגט אַרויס אַ פאָרשלאָג, אַז דער מאַיסטראַט זאָל אויפהעבן די מאָנאָפּאָלנע רעגירונג. ס'סלעכטער אויסגעזען אַ בעלען די עלטערע יידישע האַנדווערקער, אַז זיי זאָלען נישט אונטערפאַלען אונטער'ן חוב פון מיסטער-עקזאַמען. פאַר די יידישע מיסטער'ס, וועלכע ווען יאָ מוזען אָפּהאַלטען דעם עקזאַמען, זאָל זי דורכגעפיהרט ווערען אין דער יידישער שפּראַך.

עס זעט דאַן בעטראַכט דער פּרעזידיום פון די שטאַטישע פּלאַנטאַציעס. רעפערענט איז ראַטמאַ. האַלעדערס: (פּ. צ) ער מאַכט פאָרוואורפען דעם מאָנאָפּאָלס. אַז די אָרימע

יידישע גאַסען ווערען נישט פערפלאַנצט

מיט קיין בוימער, אַזוי, אַז אין באַלוט און אַפילו קיין גרעזעל נישטאָ אויף אַ לפּואה. דאַן איז דער שטאַט-ראַט צוגעשרעטען צו דער דעבאַטע אינעם דעם דעלעגאַט פון דעמאָקראַטיע און גלייכהייט לינט נישט בעראַלטען אַ שלאַנ. צום סוף פון זיין רעדע פאָלגמזורט דער רעדנער מיט די ראַטמענער מינגאַבערג און ווייצמאַן.

אַ זעהר שאַרפע רעדע האַלט דאַן אַ זעהר שאַרפע רעדע האַלט דאַן

ראַטמ. ווייצמאַן

אין דער „אָפּיעקא ספּאַלעטשנאַ" ווערט געפיהרט אַנ'אַנטיסעמיטישע פּאָליטיק. די יידישע יתומים הייזער בעקומען אינגאַנצען נישט קיין סובסידיעס. פון 1000 יתומים, וואָס ווערען אויסגעהאַלטען פון דער שטאָט זענען בלויז 28 יידישע.

מיר האָבען אַלע דאָ געהערט די ווערטער פון לאַוניק פּורטאַל. צווישען הער

פּורטאַל און פּיעכאַטקובנא

איז נישטאָ פערהאַן קיין שום אונטערשיד. מיר זענען געווענדעט צו הערען אַנטיסעמיטישע רעדעס, און פיל האָט מען זיך שוין אָנגעהערט אַזעלכע רעדעס אין שטאַט-ראַט, אָבער אַז אַזעלכע אַנטיסעמיטישע דבורים זאָלן אַרויס געהן פון די לינקע בענק דאָס האָבען מיר זיך נישט געריכט.

אַדוו. ווייצמאַן פּראָטעסטירט צום סוף געגען פּרעזידיום, וואָס האָט נישט געריפען דעם לאַוניק פּורטאַל צו אָרדנונג. דאַן רעדט ראַטמ. ליכטענשטיין, וועלכער פערארטיילט די האַנד לונג פון לאַוניק פּורטאַל.

עס איז שוין 3 אַ זייגער ביינאַכט.

די בעפרייאונג פון 11 רבנים אין רוסלאנד

ווערט אפיציעל בעשטעטיגט דורכ'ן אויסערן קאמיסאריאט

פראנצויזישער פארלאמענט אויסגעדריקט אונצופרידן דער נייער רעגירונג

אויסערן-קאמיסאריאט בעשטעטיגט אז 11 רבנים זענען בעפרייט געווארן, ווייס אבער גארנישט וועגן דער אינטערווענץ פון סעניאטאר באָרא

מאסקווא, 25 (יטא) אין צוזאמענהאנג מיט דער ידיעה וועגן דער אינטערווענץ פון סענאטאר בארא מכח די ארעסטירטע רבנים, האט דער פאָר־שטעהער פון יט"א זיך געווענדעט אין אויסערן-קאמיסאריאט' וואו מען האט איהם אפיציעל בעשטעטיגט וועגן דער בעפרייאונג פון די 11 רבנים, דאגעגען ווייס מען גארנישט אין אויסערן-קאמיסאריאט וועגן דער אינטערווענץ פון סענאטאר בארא.

פראנצויזישער פארלאמענט אויסגעדריקט אונצופרידן דער נייער רעגירונג

פאריז, 25 (טז) פרעמיער שאטאן האט אויף דער היינטיגער זיצונג אפגעגעבען זיין פראגראם-דעקלאראציע.

נאכדעם האט דער פיהרער פון די סאציאליסטען בלום ערקלערט, אז זיין קלוב וועט שטימען פאר דער נייער רעגירונג. דאס זעלבע האבען ערקלערט די ראדיקאל-סאציאליסטען, די ראדיקאלן און לינקע ראדיקאלען האבען ערקלערט אז זיי וועלען נישט שטימען פאר דער רעגירונג.

פאריז 27 פעברואר (טז) נאך דעם ווי העריא האט געהאלטען א קורצע רעדע, האט דער רעגירונג געשטעלט די פראגע העגען צוטרוי. מען איז צוגעטרעטען צו דער אפשטימונג, וועלכע האט זיך געצויגען ביי א נעוואלטיגער שפאנונג 3 פירטעל שעה. עובדיך איז בעקאנט געווארען דער רעזולטאט. מיט 292 געגען 277 איז אויסגעדריקט געווארען אונצופרידן שאטאן'ס קאבינעט. די רעגירונג איז גאלד אוועק אין עליזאום צו מעלדען דעם מליוכה-פרעזידענט די דימיסיע. פארן פארלאמענט זיך צונויפגעקליבען א גרויסער המון, וואס האט אין א אויפגערעגטער שטימונג פערפאלגט די געשעהענישען אין פארלאמענט.

אראבישע עקזע־וטיווע לענט ארויף שטייער אויפ'ן לאנד

ירושלים, 25 (יטא) די אראבישע עקזעקוטיווע האט בעשלאסען, נישט צו מאכען קיין שום פייערונגען אין לאנד ביז דאס אראבישע פאלק וועט נישט צוריק בעקומען זיינע רעכט.

קאנפערענץ פון „ארט", „טאז", „יעאס" און „יתומים פערבאנד"

וואר שא, 25 דעצ. (יטא) די פיר יודישע געזעלשאפטען „ארט", „טאז", „יעאס" און דער יתומים-פערבאנד, וועלכע האבען בעשלאסען ארויסצוטרעטען מיט א געמיינזאמער זאמעל-אקציע אין גאנצען לאנד, ארדנען איין דעם 9. מערץ א געמיינזאמע קאנפערענץ, וועלכע וועט ארגאניזירען די קאמפאניע.

דער יפו'ער מאגיסטראט זאגט זיך אפ ווייטער צו בויקאטירען די רוטענבערג אונטערנעהמונג

ירושלים, 25 פעבר. (יט"א) יט"א דערוואוסט זיך, אז די אראבישע מוניציפאליטעט פון יפו האט בעשלאסען נישט צו אקצעפטירען דעם ווייטער-דיגען בויקאט אויף רוטענבערגס קאנצעסיע. די דאזיגע שטעלונג איז געווארען אנגענומען דערפאר, ווייל עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז די לוקס-לאמפען קאס-טען דער שטאט פיל טייערער פון עלעקטריע אין, אז צוליב'ן בויקאט פארהרען ארויס פיל יודישע סוחרים פון יפו און דערפון האט דער יפו'ער מאגיסטראט היזק פיל געלד.

א פארטראג דורך ראדיא אין ניו-יארק וועגן יודישע וועלטליכע שול-זעזען אין פוילען

ניו-יארק (יטא) ח' יעקב פאט, וועלכער פיהרט דא אן צוזאמען מיט ח' נ. בוקשטעגבוים און שלוחות פון דער יודישער שול-אָרגאניזאציע און פוילען אנ'אקציע לטובת די יודישע וועלטליכע שולען, האט געהאלטען א פארטראג דורך ראדיא וועגען דער געשטענדיגער פון די צ.י.ש.א-שולען און די אויפגאבען פון דער דעלעגאציע און אמעריקע. דער פארטראג און געהאלטען זגשוארען אויף יודיש און האט געדויערט א האלבע שעה.

א מוזעאום אויפ'ן נאמען פון יצחק-בער לעווינזאהן (ריבל) אין כרעמענעץ

קרעמענעץ, (יט"א)

צום 70-טען יאהר-טאג פון יצחק-בער לעווינזאהן (ריבל). וועלכער און אויס-געצאלט ב"ה שבט, 22 פעברואר האט זיך געריכטעט א קאמיטעט צו שאפען א נאצי-אנצאלן מוזעאום אויפ'ן נאמען פון גרו סע ושר:בטשעלער

ב. וולאדעק וועגען די בעציהונגען צווישען „ארט" און דער סאוויעטישער רעגירונג

ניו-יארק (יטא) און צוזאמען האנג מיט דער לעצטע אנגריפען פון „עמעס" נעגען אמעריקאנער „ארט", האט דער פארזיצער פון דער „פאלקס-געווערק-קאמפיין" פון „ארט" ח' ב. וולאדעק אין א געשפרעך מיט'ן פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען אגענטור ערקלערט פאלגענדס:

„אלס פארזיצער פון דער „פאלקס-געווערק-קאמפיין" וויים איך נישט וועגען קיין שום פאל פון אנדער נישט פון אנדערע אנגריפען אויף די רעגירונג פון סאוויעט-רוסלאנד, וואס מען קען נישט פארשטעהן, וואס מען איבערפרעטירט ווערען אלס געגנעריש לגבי דער סאוויעט-רעגירונג. די רעזאלוציעס פון אנדערע אפיציעלע אינסטרומענטן ווי אויך אנדערע אפיציעלע אינסטרוקציעס בעווייזען, דאס מיר זענען שטרענג אינפארמירט. איך קען זיך נישט פארשטעלען, אז די סאוויעט-רעגירונג וועט נישט ערלויבען די יודען אויף דער גאנצער וועלט צו העלפען די יודען אין רוסלאנד. מיר גלויבען, דאס די סאוויעטישע רעגירונג, וועלכע האט אסוג-נורט בעדייטענדע סומען און האט אויסגעלעמולט ברויסע ערר-שמחים, פרי צו לעזען דאס פ־אבלעם פון דעקלאסירטע יודען, וועט זיך נישט שטעלען אויף דעם שטאנדפונקט פון די יודישע קאמונים-טען, וועלכע גרייפען אנדערע אן".

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון 80 יאהר אונזער הייסגעליבטע מוטער, שוועסטער, שוויגערמוטער, גרויסמוטער און אור-גרויסמוטער נ"ע

באשע מאיר ז"ל אשת ר' יחיאל ייזימשא

(געב. בערלינסקי)

די לוי' קומט פאר היינט מיטוואך ד. 26 פעברואר 12 א זייגער מיטאג פון טרויער-הויז פאלודניאווא 48 וועגען וואס עס טיילט מיט

אין גרויס צער — די טיפטרויעריגע פאמיליע

אונזער טיפסטען בייליד דריקען מיר אויס אונזער ג' שעף ר' יעקב שור צוליב'ן טויט פון זיין נ"ע ריפקזיזר

אין זיין ארבייט זאל ער זיין טרייסט געפונען.

דאס פערזאנאל פון דער פירמע טשעכאנאווסקי און שור

אלע גלויביגער

פון דער פירמע

א. און ב. גאלדבערג

לאדז, אנראדאוא 1

ווערען געבעטען צו קומען אין זייער אייגענעם אינטערעס היינט, ד. 26 פעברואר 4 א זייגער נאכם. אין לאקאל פון דער פירמע.

צוגאב-בודזשעט פאר א"י אנגענומען דורכן ענגלישן פארלאמענט

15 מיליאן ווערלער שטיצען די א"י-פאליטיק פון דער רעגירונג, זאגט א דעפוט. פון דער לייבאר-פארטיי אין ענטפער אויפ'ן אנטיסעמיטישען ארויסטריט פון דעפ. בורי

לאנדאן, 25 פעבר. (יט"א) בעת דער ערגענצונגס-דעבאטע אין פארלאמענט האט דער קאלאניען-סעקרעטאר ר"ר שילס ערקלערט, אז די אויספאר-שונגס-קאמיסיע אין ארץ-ישראל האט בעזוכט אלע ערטער, וואו עס זענען פארגעקומען די אונרוהען, ווי אויך אין עבר הירדן, די ארבייט פון דער קאמיסיע ווערט פארטגעזעצט, אבער ווען זי וועט פערטיג ווערען ווייסט ער ניט, דעפ. האווארד בורי פרעגט צו דער בעריכט וועט פערעפענטליך ווערען, און ערקלערט, אז די אראבער האבען איצט דאס ערשטע מאל די מעגליכקייט צו פערעפענטליכען זייערע טענות פאר דער וועלט. דעפ. בורי ערקלערט אויך אז די בעריכטען פון דער קאמיסיע זענען אין דער פרעסע געווען טענדעציעז, ווייל זיי זענען בעארבייט געווארען דורך דעם דירעקטאר פון ציוניס-טישען פראפאגאנדע ביורא. דעפ. בורי פרעגט צו אין בעריכט וועלען אריינ-געהן אלע ערקלערונגען פון די צדדים

דער קאלאניען-סעקרעטאר שילס ענט-פערט, אז א געוויסער טייל וועט נישט אריין אין די בעריכטען.

דער קאלאניען-סעקרעטאר לעגט דאן פאר אין נאמען פון דער רעגירונג דעם צוגאב-בודזשעט פאר די קאלאניעס אין נאהנטען מזרח. דערפון וועט זיין 16 טויזענד פונט פאר מעסאפאטאמיען און 124 טויזענד פאר ארץ-ישראל.

דער דאזיגער בודזשעט שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט די אונרוהען אין סעפטעמבער.

דעפ. בורי לעגט פאר צו שטרייכען 100 פונט פונ'ם בודזשעט אלס פראָ-טעסט געגען דעם, וואס ער געהט פאר א לאנד, וואו עס ווערט געשטיצט איין פאלק אויפ'ן חשבון פון א צווייטען פאלק.

דעפ. מארקוס (לייבאריסט) פראָטעס-טירט געגען דער ערקלערונג פון דעפ. בורי אין ער זאגט אז נישט ווייניגער פון 13 מיליאן ווערלער האבען גע-שטימט פאר דער ארץ-ישראל-פאליטיק פון דער רעגירונג.

דעפ. דזשעמס ראטשילד שטיצט אויך אויגטער דעם בודזשעט, ער טרעט ארויס געגען דעפ. בורי און דריקט אויס זיין דאנק דער רעגירונג אין נאמען פון „פיקא" וועלכער האט ביז איצט בעזעצט 15 טויזענד יודען אין ארץ-ישראל.

דעפ. אמערי ערקלערט, אז וואס פאר א מיינונג מען זאל נישט האבען וועגען דער באלפור-דעקלעראציע, מוז די רע-גירונג ארויסווייזען ענטשלאסענהייט נישט צו דערלאזען, אז איהרע פלענער זאלען געשטערט ווערען דורך געוואלד-טאטען פון המון. די רעגירונג טאר נישט דערלאזען, אז א פאלק, וואס לעבט אונטער'ן שוץ פון מאנדאט, זאל פער-פאלגט ווערען פון א צווייט פאלק.

אין דער אפשטימונג איז דער צוגאב-בודזשעט אנגענומען געווארען.

קאמוניסטישע פארטיי אין ווייס-רוסלאנד

פעראורדענט נישט בעזייטיגען פון די קאלעקטיווען געוו. יודישע הענדלער

מאסקווא (יטא) יודישע געוו. הענ-לער ווערען מעהר נישט בעזייטיגט ווע-רען אין ווייס-רוסלאנד פון די לאנדווירט-שאפטליכע קאלעקטיווען און די האנד-ווערקער-ארטעלען סטרעבען זיי זענען גע-ווען זעהר גרויסע סוחרים. אזא בעשלוס איז פערעפענטליכט געווארען דורך דעם צענטראל-קאמיטעט פון דער ווייס-רוס-שער קאמוניסטישער פארטei, אינ'ם בע-שלוס ווערט געזאגט:

עס דארפען דערלאזט ווערען צו בר-א דוקטיווער ארבייט אין די קאלעקטיווען לאנדווירטשאפטען און ארטעלען יונע מויל פערארימשטע יודען פון די שטעט-לעך, וואס האבען נישט קיין וואהל-רעכט אפילו אזעלכע, וואס האבען זיך קיין מאל נישט פערנומען מיט קיין פראָ-דוקטיווער ארבייט נאר מיט קלוין-האנדל, אבער וואס האבען נישט אקספלאטירט קיין פרעמדע ארבייטער און שוין בישט ווענצווער ווי א יאהר ווי זיי פערגעסען זיך שוין נישט מיט דאגדעל".

דער ראזונער בעשלוס פון דער קאָ-מוניסטישער פארטei, אויסער דעם, וואס ער איז א גרויסע ישאוה פאר טויזענדער דעקלאסירטע יודען, איז אויך א גרויסער זוג פאר יונע יודישע קאמוניסטען און ווייס-רוסלאנד, וואס האבען געקעמפט גע-גען די עקסטרעם-לינקע האנדלונגען פון „אזשט", וואס האט גענומען בעזייטיגען יודישע דעקלאסירטע פון די קאלעקטי-ווען. זונער קאמף האט געפיהרט צו א שפאלטונג אין די רייהען פון „אזשט", אין די מוגסקער יודישע קאמוניסטישע צייטונג „אקטיאבר" האט זיי גאנצער גע-ווידמעט אלס „נאציאנאליסטען, שאָ-וויניסטן און רעלטע „אבוינגער". איצט האט שוין דער „אקטיאבר" געענדערט דעם טאן. אנשטאט אנפאלען אויף די רעלטע, פאלט דער „אקטיאבר" אן אין א לייט-ארטיקעל אויף די לינקע, וואס האבען ארויסגעווארפען די דעקלאסירטע יודען פון די קאלעקטיווען אין די אר טעלען.

אלפוילישער קאנגרעס פון מכבי-פערבאנד אין פוילען

וואַרשא, (יט"א)

דעם 16-טען מערץ וועט דא אָפּ-האלטען ווערען א'ן אלפוילישע קאָנ-פע-רענץ פון „מכבי", אויף וועלכער עס וועט נעגרינדעט ווערען א פוילישע אָפ-טיילונג פון אלווילטלכען מכבי-פער-באנד. צו דער קאנפערענץ ווערען אינ-געלאדען פארשטעהער פון אלע יודישע נאציאנאלע פארט-פערבאנדען און נאציע פוילען. דער ארגאניזיר-קאמיטעט פון צו זאמענפאהר בעמיהט זיך צו בעקומען א הנחה פון 50% פון די באהן-בילעטען פאר די דעלעגאטען און גאסט פון דער קאנפערענץ. דער פארזיצער פון ארגאניזיר-קאמיטעט איז: „מכבי", בי עלסקא, יאגעלאנסקא 4.

שווערער רושם פון דער דרום- אפ-ריקאנישער אימיגראציי-קוואטא אויף די ליטווישע יודען

קאונאס (יטא) די ידיעה וועגען אָ-נעמען דעם נעוועס וועגען אימיגראציע-קוואטא דורך דעם דרום-אפריקאנישען פארלאמענט האט געמאכט א זעהר שווע-רען רושם אויף די ליטווישע יודען.

טויזענדער יודען, וועלכע האבען זיך גערעכנט צו עמיגרירען צו זוועגען קלוב אין דרום-אפריקא געפינען זיך אויצ אין א פערצווייפעלטער לאגע.

דער אראבישער שריפטשטעלער נאסים סיבאר זיך צוריקגעצויגען פון דער אראבישער דעלע-גאציע כויי אמעריקא

ירושלים (יטא) דער פעקאנטער קריסטלוך • אראבישער שריפטשטעלער פון קאיר נאסים סיבאר האט זיך צו-ריקגעצויגען פון דער אראבישער דעלע-גאציע, וואס פארהרט אפ אין קורצען קען אמעריקא. צו דער דעלעגאציע געהערען נאך די בעקאנטע אראבישע טויער עמיר ארעל, וועלכער וואוינט אין קאיר און שעקיב ארסלאן, וועלכער נעפינט זיך אין ענגה, וואו ער האט אנגעפיהרט מיט דער פרא-אראבישער אגע ע אויפ'ן פאָ-רום פון פעלקער-בונד.

די בעמיהונגען פון דער אראבישער עקזעקוטיווע, אין פון העכסטען מוזל-מענישען ראט אין ירושלים צו ווידערען אויף נאסים סיבאר, ער זאל צוריקצוהען זיין רעזיגנאציע, זענען געבליבען אהן רע-זולטאט.

אלפוילישער קאנגרעס פון מכבי-פערבאנד אין פוילען

וואַרשא, (יט"א)

דעם 16-טען מערץ וועט דא אָפּ-האלטען ווערען א'ן אלפוילישע קאָנ-פע-רענץ פון „מכבי", אויף וועלכער עס וועט געגרינדעט ווערען א פוילישע אָפ-טיילונג פון אלווילטלכען מכבי-פער-באנד. צו דער קאנפערענץ ווערען אינ-געלאדען פארשטעהער פון אלע יודישע נאציאנאלע פארט-פערבאנדען און נאציע פוילען. דער ארגאניזיר-קאמיטעט פון צו זאמענפאהר בעמיהט זיך צו בעקומען א הנחה פון 50% פון די באהן-בילעטען פאר די דעלעגאטען און גאסט פון דער קאנפערענץ. דער פארזיצער פון ארגאניזיר-קאמיטעט איז: „מכבי", בי עלסקא, יאגעלאנסקא 4.

8 פראָצענטיגע לאָדזער פאנד-בריף 65-65½ זל.
1 ביז 4 עמיסיע לאָדזער טראמווי-אקציעס 93-95 דאלאר
5 עמיסיע לאדזער טראמווי-אקציעס 88-90 "
גאלד רובעל 4.61 זל.
זילבער רובעל 2.38 זל.
זילבער רובל קליינגעלד 1.15
אויף וואלוטע און אקציעס איז די טעג דענץ א שוואכערע.

דער געלד-מארק

וואַרשאָווער בערזע

וואַרשאָד, 26 פעברואר (טעלעפאָן. דער דאלאר אין וואַרשא איז געווען: אין קויף 8.88 זל. אין פערקויף 8.87
100 זל. בערעכענט אין גאלד 172 זל
דאלארובקא 74 זל.
פאנק פאלסקי 164.25 - 164.25 זל.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז

אין לונגען-קראנכהייט

ראנכטאנטיגער 9 טעלעפאָן 127-81

שפרעכשטונדען 12-2 און פון 5-7 נעמט אויף אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17, פון 2 ביז 3 נאכם.

ווינער ארטאפעדישע פראצאווניע

— אונטער אויפזיכט פון א דאקטאר ספעציאליסט — מאכט לויט גיפס-מארעלען ווקלארקנס געגען פלאט פיס קרנסטליכע פיס, ארטאפעדישע גארסנזען און אנדערע א. ז. וו. גראנסקא 28. וו 8, פון 5-7 אויפ'ן.

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאנא 25

טעלעפאָן 126-87

ספעציאל-ארצט פאר הויט ווענערישע קראנק-הייטען און מענער-שוועכע. אלע-ארט אנאליזען

בעהאנדלונג מיט קוואַרק-שטראהלען.

נעמט אָן פון 8-2. און פון 6 9 אויענד.

בעזוגדער „ארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. L. Suchowczycki

כירורג

נעמט אָן טעגליך פון 3 ביז 5 נאכמיטאג

Pl. Dąbrowskiego 2, tel. 123-47

Dr. med. Adam Bender

נארוטאוויטשא 30 טעל. 41-75

ספעצ. פאר אינערליכע און הארץ-קראנכהייטען

Dr. A. Mazur

וויסכאדניא 65, — טעל. 166-01

נעמט אָן פון 12.30—1.30 און 4—6 אויענד:

Dr. med. H. Lajchter

צאהן-כירורג

קיפער, דזשאנסלעס גומען, צינג-קראנקהייטען א.ד.ג.

האט זיך איבערגעצויגען

אויף זשעלאנא 9, טעל. 149-66 1 שטאק פראנט

נעהמט אָן פון 1.30-5 אויענד.

לאדזער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר יעמט-אן פון 6 ביז 7 אין אָבענד.

שט געשטעלט מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט

אדרעס: "Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16

טעלעפאנען: רעדאקציע 10057. אדמיניסטראציע 100.47

די שווערע צייט

די גאנצע פוילישע פאָליטיק מוז געענדערט ווערען, כדי דעם מלוכה-וואנען ארויסצופירען פון דער בלאטע.

ווען ס'האט זיך אָנגעהויבען אין פוילען די שווערע צייט פאר דעם ארבעטער, בעל-מלאכה, קלוינ- און גרויס-הענדלער, פאר דעם פוילישן אין דעם מזרח-אירופע — קען אנד קיינער נישט זאגען ווען די נאָענצע צייט נאך דעם תחית-המתים אויפשטעהן פון פוילען אין געזען פאר אלעמען נישט אנדערש, ווי א המשך פון דער שווערער וועלט-מלחמה עניט.

אין דאס א ציפאל, וואס די תחית-המתים איפגעשטאנענע פוילען אין אויטקינאנגען מיט דער וועג פון דעם שאוונגסטישען נאציאנאלזם? ווער עס אין נאך עפעס בעהאלטענס מיט דעם נייסט פון דער נייער פוילישער געשיכטע, מיז דערויף ענטפערן: „בשום אופן נומ!" ווייל מיט קיין שום אנדער וועג אונטער די געגעבענע תנאים האט פוילען נישט געקענט געהן.

דער נאציאנאלזם, וועלכער האט געשפילט אזא געוואלטיגע ראלע אין דער געשיכטע פאר די צייטען פון אכצעניטען-נינצעטען און בפרט נאך פון אנדרייפ צוואנציגסטען יאהרהונדערט האט זיך אזוי פערשפרייט איבער דער וועלט, אז ער אין געווארען דער פיהרונגס-רעיון אין דער וועלט, ארום וועלכען עס דרעהט זיך וואס ווייטער, אלץ מעהר, גע-מיט אויסקריסטאלזירען „נאציאנא-לע" מלוכות וואלטען דאס געווען רוי-נאציאנאלע מלוכות, וואלט אפשר, דער-ווייל לכל הפחות, קיין גרויסער אומ-גליק נישט געווען; זענען אבער די אלע מלוכות געווען ישטענ-מלוכות, דאס היסט מלוכות מיט מעהר- וועניגער בע-ווייסטע מלוכות מיט מעהרערע מע-ווינדע פרעמדע מעשים, פון וועלכע דער האט דורך רדיפות פאלר אויסגע-זארגעוועט דעם פערברענטעסטען און פער'עקשנס'טען נאציאנאלזם און דער פארם פון די „אנדערע מצד" מכל המינים און יעדען לאנד כמעט האט זיך אנגע-נומען א פלאם-פעער פון צווייען אויף לע-בען און מוזט מלחמה-פיהרענדיגע נא-ציאנאלזמען: פון דעם הערשענדען רויב-אציאנאלזם. וואס פלאט אן און פון דעם מיעוט-נאציאנאלזם, וועלכער וויל יד נישט לאזען דערשטיקען.

דער נאציאנאלזם איז לויט זיין טבע אך דער עיקר א צופאל; דערפון אמאמט זיין כוח און זיין שוואכקייט....

מיר זעהען אזוי „ארום", אז דער נא-ציאנאלזם איז נאך דע רוועלט-מלחמה גנקט אזא מיחס, ווי ער איז געווען אר דער מלחמה: דעמאלט האט ער ע'טענה'ט וועגען יושר און האט דער יהרט צו — דער וועלט-מלחמה; איצ-ער מענח'ט ער וועגען שלום און — אמ זיך רק פאר די בלי-זיין. דער נא-ציאנאלזם איז פוילען איז מוס און מארק אויסגעהארוועט געוואָרען פאר פמעט אנדערהאלבען הונדערט יאהר, עת פוילען איז געווען פערקנעכטעט. ון דער דאזיגער צייט האט זיך אונ-ער דעם שמארקען דרוק פון בעלוידי-נגען און רדיפות אין דעם פוילישען אלק. דער עיקר איבער אין דעם בע-אומען טייל פון דער פוילישער רעזעל-אמ, אויסגעבילדעט א קראנקער בא-אלאנישער נאציאנאלזם, וועלכער האט פוילישע פוחות, בפרט די נוסטיגע ור גזמא'דיגע פערגרעסערט און פע-ענערט און די כחות פון אנדערע פעל-ר אזוי פערקלענערט, דאס עס האט ר בעקומען אנ'אמת'ע קאריקאטור!... רי זעלבינגע קאריקאטור בעקומט זיך ב שטענדיג און אומעטום בי דעם לאזענעם סענטימענטאלען פאנטאס-שען, דיכטעריש-ליגנערישע פאטריא-שען נאציאנאלזם...

מיט אזא פסיכאלאגישען מצב האט גערויבען די תחית המתים אויפגע-

יודישע נייעס.

אנ'אויסבלוג פון יודיש-ענג-לישע געשעפטס-לייט קיין ארץ-ישראל

לאנדאן (יטא) קיין ארץ ישראל איז אָפּגעפאהרען אנ'אויסבלוג פון יודיש ענגלישע געשעפטס-לייט, וואס בעשטעהט פון 19 פערזאן. די דאזיגע געשעפטס-לייט זענען מוטגלויבער פון דער „אנגלא פאלעסטיין צ'טרוס-קאמפאני" אין האבען אנ'אונטערעם פאר ווי אראנזשיר-פלאנטאציעס אין ארץ ישראל.

דער אויסבלוג איז ארגאנ'זירט געווא-ראן דורך דעם „פאלעסטיין ענד ארענט לאיד אף לאנדאן", וואס גרייט אויך צו ווייטערע טוריסטען פון ארץ ישראל.

זיצונג פון ראט פון דער י.כ.א.

פארז'ז (יטא) דא איז אונטער'ן פארזיץ פון ה' לעאנארד קאהען פארגע-קומען זא זיצונג פון ראט פון דער י.כ.א. אין דער זיצונג האבען זיך חוץ די בעאמטע בעטייליגט די מיטגליד'ער פון ראט פראָ. רוזנבאך, פראָ. נעמער אין ד"ר וואהל פון פאריז, ד"ר קלעע (בערלין), יוסטמאראט בלוי (פראנק-פורט), זשיל פילובסקאן און גאמשלאר (פריסעל) ד. אביגדור נאלדשמיד און סטר מאנטעפיאָרע (לאנדאן).

אין משך פון די בעראטונגען, זענען חוץ די לויפענדע ארגאנ'זאציאנעלע אין פינאנז-פראגען אויספיהרליך בעהאנ-דעלט געווארען די פראגען פון דרוק-אנ-ריכטונגען, רוסישער און מזרח-קאלא-ניזאציע.

„הבימה"-טעאטער האט מעהר נישט קיין שייכות מיט מאסקווע

מאסקווא (יטא) דער פארקאוועד „שמעריו" אין ארום מיט א פראטעסט למאי דאס העברעאישע טעאטער „הבי-מה", וואס שפילט אויצ אין אויסלאנד, רופט זיך נאך אלץ „מאסקווער העברעא-שער הבימה-טעאטער". דאס „ארט „מאסקווער" האט אויצ גארנישט קיין שייכות מיט דער „הבימה".

וול. זשאבאטינסקי און מ. גראסמאן וועגען די אויפגאבען פון די רעוויזיאניסטען

לאנדאן (יטא) אויפ'ן באנקעט, וועלכען דער צענטראל-קאמיטעט פון די רעוויזיאנ'סטען האט אינגעאָרדענט לכבוד וול. זשאבאטינסקי פאר זיין אָפּ-פאהרט קען. דרום-אפריקא וועגען וואס מיר האבען שוין טעלעגראפיש מיט-געטיילט, האט מאיר גראסמאן צו. אנ-דערן געזאגט:

די פערזענלי'קעט פון וול. זשאבאטינ-סקי איז אין א געוויסער מאס סימבאליש פאר דער רעוויזיאנ'סטישער בעוועגונג. זשאבאטינסקי האט זיך אויס'געצייכענט אין קאמף פאר גרויסע אידעאלען, נישט מורא האבענדיג צו געפינען זיך אין דער מינדערהייט. ער האט עס אנגעפירט מיט ער בעוועגונג פאר הערעראיזם דער גלוח ע"י האט נאר אין די עשטע טעג פון דער מלחמה פערשטאנען די וויל-מינקייט פון אנטייל נעמען פון יודען אין ערבער ארץ ישראל. דער אויצטיגער מאמענט איז א זעהר שווערער אין דער געשיכטע פון יודענטום. די רעוויזיאנ'סטי-שע בעוועגונג האט זיך בערייטגעט פון אנדערגעוואקסען און איצט שטעהט פאר אונז די פראגע צו דערף אונזער עקזי-סטענץ און אונזערע דזגאמישע קראפט בסדר אונטערגעדענט ווערען די א. נ. פרעארגאניזאציע. איצט פראבירען מיר צו גע-פינען א געמיינזאמע פלאטפארם און צו ערמעגלי'כען א צוזאמענגעברייט צווישען בוידע רי'כטונגען פון ציוניזם. דאס לעצ-טע ווארט אבער געהערט צו דער ציו-נ'סטישער עקזעקוטיוו. אונז זאך ווי-לען מיר קלאר מאכען: מיר זענען ענט-שלאסען צו ארבייטען נאך פאר איין זאך — ווי אמשנעלסטען צו לעזען דעם יו-דישען פראבלעם דורכ'ן ציוניזם. מיר זענען אופגעצייגט — האט פערענדיגט ה' גראסמאן — דאס א דאנק די גרויסע מחנות, וועלכע מיר האבען צוגיפיגע-זאמעלט ארום זיך, וועלען מיר פערענ-טען, אפשר, די אנפיהרענדע ראל אין דער ווייטערדיגער ענטוויקלונג פון ציו-ניזם.

וול. זשאבאטינסקי, וועלכער האט דאן געגעבען א ווארט, האט ערקלערט, דאס זיין מיסיע קען דרום-אפריקא איז פער-בונדען מיט ציוניסטישע ענינים. אין דער ציוניסטישע וועלט שפילט דרום-אפריקא זעהר א בעדייטענדע ראל, דאס לאנד איז דאס „שמערצענס-קינד" פון פעלקער פון בריטישער אימפעריע און פערקערבערט איז זיך פראבלעמען, וואס זענען ענלוך צו א"י-פראגען. אין דרום-אפריקא איז אויך פארהאן א גרויסע מעהרהייט-בעפעלקערונג מיט אנדערע-נער קולטור און א מיעדערהייט, וואס שטאמט פון אמראפא און וועלכע דעצי-דירט אין קאנטראלירט די רעגירונגס-פראגען, דאס איז א לאנד מיט א קאלא-ניזאציע-פראבלעם. אימיגראציע און ראסען-פראבלעם. פון א געהערינער אויס נוצונג און אונפארטרוגג, וואלט דרום-אפריקא געקענט ווערען א ווייטער פאק טאר און דער צוקונפטיגער טאקטיק אין פאלסטינ פון ציוניזם. די רעוויזיאנ'סטען וויסען אין א מעגלעכ פון אז אויפערצ-פלאנצען דרום-אפריקא זייערע אידעען. פראגראם און שטעלונג לגבי די ציוניס-טישע פראבלעמען.

פאר יאהרען נאך — האט ווייטער ער קלערט וול. זשאבאטינסקי — האבען מיר געקעמפט פאר פערנ'מען דעם אינפלוס פון דעם „ביר" און יודישען לעבען, ביר האבען געזיגט און אזהם פערנ'יטעט. דער נבור און אבער אויפס-נע געווארען א סכנה אין דער פארם פון דער געמישטער יודישער אגענט.

ה' זשאבאטינסקי: געהט דאן א.בער ארומצירעדען די בעמיהונגען צו שא-פען אנ'אונהפלי'כען פראגט צווישען רעוויזיאנ'סטען און אלגעמיינע ציו.ס-טען און ערקלערט. אז די רעוויזיאנ'סטען קאנען נישט אויסלעזען זיער פלי'כט און דער ציוניסטישער אלגעמיינער שטאמט פון אמראפא און וועלכע דעצי-דירט אין קאנטראלירט די רעגירונגס-פראגען, דאס איז א לאנד מיט א קאלא-ניזאציע-פראבלעם. אימיגראציע און ראסען-פראבלעם. פון א געהערינער אויס נוצונג און אונפארטרוגג, וואלט דרום-אפריקא געקענט ווערען א ווייטער פאק טאר און דער צוקונפטיגער טאקטיק אין פאלסטינ פון ציוניזם. די רעוויזיאנ'סטען וויסען אין א געוויסן מאס, אז דער געשיכטע פון ציוניזם. דאס איז אונפארמירונג, וואלט דרום-אפריקא געקענט ווערען א ווייטער פאק טאר און דער צוקונפטיגער טאקטיק אין פאלסטינ פון ציוניזם. די רעוויזיאנ'סטען וויסען אין א געוויסן מאס, אז דער געשיכטע פון ציוניזם. דאס איז בעוועגונג האט זיך בערייטגעט פון נאנדערגעוואקסען און איצט שטעהט פאר אונז די פראגע צו דערף אונזער עקזי-סטענץ און אונזערע דזגאמישע קראפט בסדר אונטערגעדענט ווערען די א. נ. פרעארגאניזאציע. איצט פראבירען מיר צו גע-פינען א געמיינזאמע פלאטפארם און צו ערמעגלי'כען א צוזאמענגעברייט צווישען בוידע רי'כטונגען פון ציוניזם. דאס לעצ-טע ווארט אבער געהערט צו דער ציו-נ'סטישער עקזעקוטיוו. אונז זאך ווי-לען מיר קלאר מאכען: מיר זענען ענט-שלאסען צו ארבייטען נאך פאר איין זאך — ווי אמשנעלסטען צו לעזען דעם יו-דישען פראבלעם דורכ'ן ציוניזם. מיר זענען אופגעצייגט — האט פערענדיגט ה' גראסמאן — דאס א דאנק די גרויסע מחנות, וועלכע מיר האבען צוגיפיגע-זאמעלט ארום זיך, וועלען מיר פערענ-טען, אפשר, די אנפיהרענדע ראל אין דער ווייטערדיגער ענטוויקלונג פון ציו-ניזם.

וול. זשאבאטינסקי, וועלכער האט דאן אויצטיגער לויטונג, וואס וועט ערמעגלי-כען צו פונחרען ווייטער די אלע פאלי-טיק, דער פלי'כט פון אלע ציוניסטען איז צו פאהרען ווי אמשגעלסטען צוגיפי-רופען אין די נאָהענסטען חדשים דעם 17 ציוניסטישען קאנגרעס, כדי צו בע-ווייזען די ריזיגע ענדערונגען, וואס זע-נען פארגעקומען אין דער ציוניסטישער עפענטליכער מיינונג.

די רעוויזיאנ'סטען — האט פערענ-דיגט זשאבאטינסקי — בעטען זיך, כען זאל זיי לאזען ערפילען זייער פלי'כט אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. אויב מען וועט דערצו נישט דערלאזען, וועלען מיר זיין געצוואונגען צו זי'כען בעסערע מיטלען, כדי זיין געטרייע הערצל'ס אידעאל.

אויף אקטועלע טעמען

פעראייניגטע קאמפאניע

בי דער פוחית צישפליטערונג פון דער יודישער געזעלשאפטליכקייט אין פוילען קאנען מיר איצט פערנאמירען א דערפרעהענדיגע ערשיינונג. די פיער גרויסע יודיש געזעלשאפטען „ארט", „מאז", יעאס" און דער „יחומים פער-באנד" האבען בעשלאסען צו שאפען א געמיינזאמען פראנט און מיט שית-פות'ע פוחת צוצוטרעטען צו א גרויסער זאמעל-קאמפאניע אין נאנצען לאנד.

מיר ווייסען נאך איצט נישט אויף וי ווייט דער דאזיגער בעשלוס וועט פער-ווירקליכט ווערען אין לעבען, אבער א פאקט איז עס, וואס ענדליך האבען זיין עמ'ליכע יודישע געזעלשאפטען צוגיפיגע-מראפען אויף אין פלאמפארם און מרע-מען ארום מיט פעראינטיגטע פוחות. אמת, דער פעראינטיגטער פראגט איז נאך דערווייל א מטלווינער, געווענדעט בלויז מיט'ן פנים צו דער צדקה פיזקע, און עס איז נאך ווייט נישט די אויס-גשבנקטע קאנסאל'ידירטע קראפט פון דער יודישער געזעלשאפטליכקייט, וואס איז צופרעקעלט אויף בעזונדערע מחנות און גרופקעלעך. דער „אדט" און דער „מאז", „יעאס" און דער „יחומים פער-באנד" זענען ארגאנ'ואציעס, וואס פוהלען אויס די ווכטיגסטע פונקטיעס פונ'ם יודישען לעבען אין פוילען.

אינגע ערגענצט די צווייטע, אינגע פוהלט אויס די בלויזען, וואס די צווייטע לאזט אויבער, און דא וואלט דער שכל מחייב געווען, אז די דאזיגע פונער אר-גאניזאציעס זאלען זיך צוגיפיגען און אין גרויסער קערפערשאפט מיט בע-זונדערע סעקציעס. אזא קערפערשאפט וואלט בעקומען מעהר אנזעהן כלפי פנים ווי כללי חוץ. מע וואלט אינגעברענגט פיל ענערגיע, און אינגעשפארט געלד, וואס ווערען איצט אויסגעגעבען אויף דעם אדמיניסטראטיוען אפפאראט און דאך האבע געמוזט פיל וואסערען אפ-ליפען בין דער פיהרער פון דער ראזיג-ארגאניזאציעס האבען זיך אראפגעגעמ-די האנד פון הארין און בעשלאסען צו מאכען איין שרוט בחברותא. אז דער דאזיגער שריט וועט בעגריסט צו ווערען. דאס בעווייזט. אז עגדליך הויפט מען בי אונז צופרעלען מיט דע-אלמער נבאות: אין תיכף פאלוטיק פון דער קלענ-שטעלדיגער כלל-טערע, און עס איז צו האפען, אז נא'ל'ן ער שמעו שרוט וועט מען שוין ווייטער אויס-גהען אויס'ן שלאך פון א פעראינטיגט-ביז צו דער פולקאמער צוגופיגטקייט.

די פונער געזעלשאפטען, וואס האבע בעשלאסען ארויסצוטרעטען אין דער געמיינזאמער קאמפאניע, האבען אויס זיך געגומען נאך אנ'אויפגאבע — זיי דארפען איצט דיגען אלס בעשטיל פאר אנדערע...

י. ב.

אַ קאַפּעלע הומאר

ווערטלעך און שטעכווערטלעך

מעשי אבות ירשו בנים

מ ח ו ת ן: וואס איז דעם חתן'ס סקוטער?

ש ד כ ן: דעם חתן'ס פאטער איז א דאזער.

מ ח ו ת ן: און דער חתן אליין איז אנ'אנשטעל דיגער מענש?

* * *

איינער איז אייביג טויב

היינטיגע פארפעלקער זענען אייביג טויב: פון דער חתונה, פון דער חתן רעדט וועגען געלד, חתן'ל נישט. נאך דער חתונה, פון דאס ווייב רעדט וועגען גמן געלד — הערט ער נישט.

קנצער.

א ניי פאמיליען-לעבען

דורך נייע הייזער איז רוסלאנד

א בעשרייבונג פון א נייעם פאלאץ פאר עטליכע הונדערט ארבייטער אויף נאָווינסקי בולוואר. — אט דארטען וועט דורכגעפיהרט ווערען די רעוואָלוציע אין גאנצען פאמיליען-לעבען. — אויס קיכען און טעפלעך, אנ'אלגע-מיינער רעסטאָראן פאר אלעמען. — אויס קינדער-האדעוואניע. — אנ'אייגענער קינאָ-טעאטער, ביבליאטעק, קאָנצערט-צימער. — מאן און ווייב וועלען נישט דארפען פערבענגען צוזאמען. — א בעזוך אין א געשפרען מיט דעם אינזשיניער.

(א בריף פון מאָסקווע)

פון ב. סמאליאר

דאס קלוינע פאלאצעל אויף נאָווינסקי בולוואר, דאס „אסאָציאקל", אין וועל-כען דער גרויסער זינגער שאליאפין דאך געוואוינט, איז שוין איצט נישטא. אנ'-אנדער פאלאץ פויס זיך איצט דארט. א פאלאץ פאר עטליכע הונדערט ארבייטער.

— דער פאלאץ פון אינזער נייעם לע-בענס-שטייגער! — זאגט צו מיר מיט שטאלץ איינער פון די אינזשינערען, די בויער.

ער איז א רוסישער, דער אינזשינער, איז איז פון די „מיסהילעגדע", פון יענע, וואס קיין קאמוניסטען זענען זיי נישט, נאר וועלכע גלויבען, אז מען דאר-ף העלפען דער קאמוניסטישער אָרדנונג.

— אט וועט איהר זעהען — זאגט ער צו מיר — אט וועט איהר זעהען. וואס אין יאהר ארום וועט דא, אין דער דאזיגער געבוידע, זיך פאסטן. א נייע ר-וואָלוציע וועט דא זיין. א רעוואָלוציע אין אינזער נאנצען פאמיליען-לעבען.

— אין אין וואס וועט די דאזיגע רע-וואָלוציע בעשטעהן? אין דעם, וואס מענער וועלען מעהר נישט אוועקווארפען זייערע פרויען, צו אין דעם, וואס די פרויען וועלען ווינצוגער פערראטען זייע-רע מענער? — פרעג איך אין שפאס.

— אין בוידע זאכען, — ענטפערט מיר דער אינזשינער נאנץ ערנסט — עס וועט זיך אין דעם דאזיגען נייעם רוזענען הויז בויען אזא לעבען, אז מענער וועלען נישט דארפען אויעקווארפען זייע-רע פרויען, אין פרויען וועלען נישט ווי-ל'ן?...

„נעהמט אבער אינזער נייע געבוידע, דעם פאלאץ פון אינזער נייעם לעבענס-שטייגער, ווי איך האב אויהם אייך פר-ו-הער אנגערופען, דארט וועלען זאכען זיין אונגאנצען אנדערש. דארט וועלען נישט זיין קיין ענגע צימערלעך, נישט קיין אל-געמיינע קוכען, נישט קיין טומעל פון קינדער און נישט קיין אויפגערעגטע שכנים.

„בעזייטיגט וועלען ווערען אין אינזער נייער געבוידע אלע שווערינקייטען, וואס פערבויטערן איצט דאס סאוויעטישע פא-מיליען-לעבען" — פאלט מיין אונזשי-נער ארויס אין א גביאו'ישען טאן — „אינגעשטעלט וועט דארט ווערען אנ'אנ-דער לעבען. א פרייערס, א לעבען אונ-גאנצען אהן זארגען. אזא — וואס מע-שען וועלען נוט דארפען ארומנעהן צו-רוצט און הערלמורעט צוליב קלוינינ-קייטען.

„אט נעמט, למשל, די קוך" — קלערט ער מיר אויף — „איהר האט דען א בע-נריף וויפיל צרות און אונזער איצטיגען פאמיליען-לעבען שטאמען פון דער קוך? איהר ווייסט דא דאזיגערע הענטטיגע קו-כען, וואו מען קאכט אויף די „פרימוס-כעם". צעהן ווייבער קאכען אלע אויגען-נעם. יעגע אינגע ווייסט וואס בי דער אנדערער אין מעפעל טוט זיך, אבער נוט אויף א ווערטעל, נאר טאקע אין דער אמת'ן. נוט אין אויב אלע צעהן זענען אזעלכע שכנות, וועלכע קאכען דורכקו-מען אינגער מיט דער צווייטער. ווי אין אבער, אז זיי קומען נישט דארך? — אין מעהרסטענטייל קומען זיי דאך טאקע צווישען זיך נוט דורך — דאן רעגט מען זיך אויף, מען קרייגט זיך, זודעלט מען זיך, ווערט מען בלוטיגע שונאים אינגער דער צווייטער. אין אלץ צוליב וואס? צוליב א קליינינקייט, צוליב א טעפעל.

„ווען א פרוי אין ביזיג אין אנגעצויגען, דאן מוז זיך עס אפרופען אויף איהר מאן. דער מאן קומט אהיים צוריק פון דער ארבייט, טרעפט ער אהר א צוריצ-טע, א צוריגדערטע און א נערווירטע. אנ-ארבייט ווארט פון דעם מאן, און איהרע נערוועז צוישפיליען זיך נאך שטארקער. זי אין ברוגז אויף די שכנים, אויף דעם אויז, אויף דער וועלט, אין פארוואס נוט פאר אינגוועגס אויך אויפ'ן מאן. אט האט איהר דעם אנגאנג, פון וואנע: עס הויבען זיך אן אמטע קרייגערייען צווי-שען מאן און ווייב, וואס פערענדיגען זיך פריהער אדער שפעטער מיט א גט...."

ער אמעמט אפ. דער אינזשינער מיי-נער, פון דער לענגליכער רעדע זיינער, וואס ער האט פאר מיר געהאלטען. פער-רויכערט זיך נעמיטליך א סיגארעט, און זעצט פאר:

„נעמט א צווייטען ביישפיל: קינדער, א פרוי, אז זי האט א קינד, ווערט זי א צוגעפיגדענע צום הויז. נוט איז. ווען דאס הויז בעשטעהט פון צוויי-דרי צי-מערן, און מען קאן האלטען א דינסט, וואס זאל אויף דעם קינד אויפפאסען. ווי איז אבער, אז אינגאנצען מוז מען וואו-נען אין איין צימער? דאס קינד ווינט, דער מאן שרייט, אז ער האט קיין רוה נוט. אלין און מען אויך א הופש בוסעל נערווען. פערשטעהט זיך, אז קיין שטיל נארמאל פאמיליען-לעבען, קאן אינגער

(עגדע זייט 7)

די פייערליכע אויפנאהמע לכבוד קאלאנעל זעדזשוואוד און דר. מאסינזאן אין קאפשטאדט

קאפשטאט (יטא) און צוזאמענ-ג מיט דער קרן-היסוד-קאמפאניע דרום-אפריקא איז דא פערגעקומען טערליכע אויפנאהמע לכבוד דעם זשוואוד און ד"ר בן-ציון מאסינזאן ישלים). און דער אויפנאהמע, וואס פארגעקומען אונטער'ן פארזיץ פון גערמיסטער פון קאפשטאט ה' לע-ם האבען זיך אויך בעטייליגט דער כ-מ-מונסטער רעסטעל, פאסט-מי-נוסטער סאמפסאן, גענו. ארמינוסטרא-טאר פון טראנסוואל האפמייער און אויך פיל פאלומוקער און פארלאמענט-מיט-גלידער אין דער נאהל אויף 3 יאר: שע דעפוטאטען קענישרודז, ראבונזאן און אלי' בויארסקי.

עס זענען אנגעקומען פיל שרופטל'כע בעגריסונגען צו. אנד. אויך פון ברודער פון דער קענינין, גענ. גופערנאטאר הירש אטלאן. מיט גרויסע רעדעס זענען ארויסגעטרעטען די פ'הרער פון דער דרום-אפריקאנ'שער פאר'מי. קרו'דש און האפמייער וועלכע האבען פערשפר-כען א פולשטענדיגע אונטערשטיצונג פון די ציוניסטישע שטרעבונגען. צום סוף האט געהאלטען א רעדע קאלאנ'ל וועדזשוואוד, וועלכער האט אויך נישט דערט דאס לעבען פון נייעם יד'שען ישוב אין ארץ ישראל.

לעבען

דורך נייע הייזער איז רוסלאנד

דאס קלוינע פאלאצעל אויף נאָווינסקי בולוואר, דאס „אסאָציאקל", אין וועל-כען דער גרויסער זינגער שאליאפין דאך געוואוינט, איז שוין איצט נישטא. אנ'-אנדער פאלאץ פויס זיך איצט דארט. א פאלאץ פאר עטליכע הונדערט ארבייטער.

— דער פאלאץ פון אינזער נייעם לע-בענס-שטייגער! — זאגט צו מיר מיט שטאלץ איינער פון די אינזשינערען, די בויער.

ער איז א רוסישער, דער אינזשינער, איז איז פון די „מיסהילעגדע", פון יענע, וואס קיין קאמוניסטען זענען זיי נישט, נאר וועלכע גלויבען, אז מען דאר-ף העלפען דער קאמוניסטישער אָרדנונג.

— אט וועט איהר זעהען — זאגט ער צו מיר — אט וועט איהר זעהען. וואס אין יאהר ארום וועט דא, אין דער דאזיגער געבוידע, זיך פאסטן. א נייע ר-וואָלוציע וועט דא זיין. א רעוואָלוציע אין אינזער נאנצען פאמיליען-לעבען.

— אין אין וואס וועט די דאזיגע רע-וואָלוציע בעשטעהן? אין דעם, וואס מענער וועלען מעהר נישט אויסווארפען זייערע פרויען, צו אין דעם, וואס די פרויען וועלען ווינצוגער פערראטען זייע-רע מענער? — פרעג איך אין שפאס.

— אין בוידע זאכען, — ענטפערט מיר דער אינזשינער נאנץ ערנסט — עס וועט זיך אין דעם דאזיגען נייעם רוזענען הויז בויען אזא לעבען, אז מענער וועלען נישט דארפען אויעקווארפען זייע-רע פרויען, אין פרויען וועלען נישט ווי-ל'ן?...

„נעהמט אבער אינזער נייע געבוידע, דעם פאלאץ פון אינזער נייעם לעבענס-שטייגער, ווי איך האב אויהם אייך פר-ו-הער אנגערופען, דארט וועלען זאכען זיין אונגאנצען אנדערש. דארט וועלען נישט זיין קיין ענגע צימערלעך, נישט קיין אל-געמיינע קוכען, נישט קיין טומעל פון קינדער און נישט קיין אויפגערעגטע שכנים.

„בעזייטיגט וועלען ווערען אין אינזער נייער געבוידע אלע שווערינקייטען, וואס פערבויטערן איצט דאס סאוויעטישע פא-מיליען-לעבען" — פאלט מיין אונזשי-נער ארויס אין א גביאו'ישען טאן — „אינגעשטעלט וועט דארט ווערען אנ'אנ-דער לעבען. א פרייערס, א לעבען אונ-גאנצען אהן זארגען. אזא — וואס מע-שען וועלען נוט דארפען ארומנעהן צו-רוצט און הערלמורעט צוליב קלוינינ-קייטען.

„אט נעמט, למשל, די קוך" — קלערט ער מיר אויף — „איהר האט דען א בע-נריף וויפיל צרות און אונזער איצטיגען פאמיליען-לעבען שטאמען פון דער קוך? איהר ווייסט דא דאזיגערע הענטטיגע קו-כען, וואו מען קאכט אויף די „פרימוס-כעם". צעהן ווייבער קאכען אלע אויגען-נעם. יעגע אינגע ווייסט וואס בי דער אנדערער אין מעפעל טוט זיך, אבער נוט אויף א ווערטעל, נאר טאקע אין דער אמת'ן. נוט אין אויב אלע צעהן זענען אזעלכע שכנות, וועלכע קאכען דורכקו-מען אינגער מיט דער צווייטער. ווי אין אבער, אז זיי קומען נישט דארך? — אין מעהרסטענטייל קומען זיי דאך טאקע צווישען זיך נוט דורך — דאן רעגט מען זיך אויף, מען קרייגט זיך, זודעלט מען זיך, ווערט מען בלוטיגע שונאים אינגער דער צווייטער. אין אלץ צוליב וואס? צוליב א קליינינקייט, צוליב א טעפעל.

„ווען א פרוי אין ביזיג אין אנגעצויגען, דאן מוז זיך עס אפרופען אויף איהר מאן. דער מאן קומט אהיים צוריק פון דער ארבייט, טרעפט ער אהר א צוריצ-טע, א צוריגדערטע און א נערווירטע. אנ-ארבייט ווארט פון דעם מאן, און איהרע נערווען צוישפיליען זיך נאך שטארקער. זי אין ברוגז אויף די שכנים, אויף דעם אויז, אויף דער וועלט, אין פארוואס נוט פאר אינגוועגס אויך אויפ'ן מאן. אט האט איהר דעם אנגאנג: עס הויבען זיך אן אמטע קרייגערייען צווי-שען מאן און ווייב, וואס פערענדיגען זיך פריהער אדער שפעטער מיט א גט...."

ער אמעמט אפ. דער אינזשינער מיי-נער, פון דער לענגליכער רעדע זיינער, וואס ער האט פאר מיר געהאלטען. פער-רויכערט זיך נעמיטליך א סיגארעט, און זעצט פאר:

„נעמט א צווייטען ביישפיל: קינדער, א פרוי, אז זי האט א קינד, ווערט זי א צוגעפיגדענע צום הויז. נוט איז. ווען דאס הויז בעשטעהט פון צוויי-דרי צי-מערן, און מען קאן האלטען א דינסט, וואס זאל אויף דעם קינד אויפפאסען. ווי איז אבער, אז מען וואו-נען אין איין צימער? דאס קינד ווינט, דער מאן שרייט, אז ער האט קיין רוה נוט. אלין און מען א הופש בוסעל נערווען. פערשטעהט זיך, אז קיין שטיל נארמאל פאמיליען-לעבען, קאן אינגער

די פייערליכע אויפנאהמע לכבוד קאלאנעל זעדזשוואוד און דר. מאסינזאן אין קאפשטאדט

קאפשטאט (יטא) און צוזאמענ-ג מיט דער קרן-היסוד-קאמפאניע דרום-אפריקא איז דא פערגעקומען טערליכע אויפנאהמע לכבוד דעם זשוואוד און ד"ר בן-ציון מאסינזאן ישלים). און דער אויפנאהמע, וואס פארגעקומען אונטער'ן פארזיץ פון גערמיסטער פון קאפשטאט ה' לע-ם האבען זיך אויך בעטייליגט דער כ-מ-מונסטער רעסטעל, פאסט-מי-

ווארשע

ווארשע

ווארשע

לאדז
26 פעברואר 1930
זון-אויפגאנג: 6.36
זון-אונטערגאנג: 5.02
מיטוואך, כ"ח שבט תר"ץ
פ' משפטים

טאג-כראניק

נאכט-דיזשורען אין די אפטייקעס

מ. ליפעץ'ס פעטריקאווער 193, מ. סוזשער פעטריקאווער 46, גראשלאווסקי זאנסטאנטינער 15, פערעלמאן צעגעלניאנא 64, גיעווארטאווסקי אלעקסאנדר ראווסקא 37 יאנקיעלעוויטש אלטער מארק 9.

איבערגעפאהרען דורך אן אויטא

(וו) אויף דער זשעלאנא גאס האט נעכטען אן אויטא איבערגעפאהרען די 20 יעהריגע ארבייטערין חוה נייטינגער פון אלעי 1 מאי 25. די פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט א היים.

פון היינט אן ביליגער געווארען די אויסלענדישע פעסער

גרויסע פערלייכטערונג פאר סוחרים צו בעקומען א הנחה-פאס

(§) פון היינט אן איז געטרעטן אין קראפט די פעראָרדנונג, אז אן אויסלענדישער פאס זאל נאר קאסטען 100 זלאטי.

אין צוזאמענהאנג האבען מיר זיך געווענדעט צו דער שטאטישער סטאראסטווע וועגען וואנפארמאציעס, ווי אזוי מען קאן איצט ארויסבעקומען אן אויסלאנד'ס פאס. אין דער שטאטישער סטאראסטווע האט מען אונז אינפארמירט, אז אן אומזיסטען פאס קאנען בעקומען עמיגראנטען, אויסוואנדערער, וואס פאהרען ארויס אויפ'ן יסוד פון דאקומענטען, וואס זענען ארויסגעגעבען געווארען דורך די פוילישע מלוכה-ארגאנען און אויך ווען מען פאהרט קיין אויסלאנד צוליב וויסענשאפטליכע צוועקען.

הנחה-פעסער וועלען בעקומען סוחרים וואס פאהרען קיין אויסלאנד און האנדעלס-אינטערעסען, דערביי דארף נאר דער בעטרעפענדער סוחר צושטעלען א בעשטעטיגונג פון דער האנדעלס-קאמער א געוועהנליכער אויסלאנדס-פאס וועט קאסטען 100 זל. אחוץ שום צושלאגען, מיט'ן אויסנאהם בלויז פון די מארקען אויף דער בימע און אויף די „וואלינטע־ניקעס" צו דער בימע.

א שריפה אין א פאבריק

(§) אין דער פאבריק פון דער פירמע „ראזענבערג און גרינצווייג" איז נעכטען ארום 2 נ"מ אויסגעבראכען א שריפה צוליב א קורץ-שלוס. די פאבריק איז גראד געווען אין פולען גאנג, און ווען די ארבייטער האבען דערזעהן די פלאמען, האט זיי ארומגענומען א געוואלדיגע פאניק, און מ'האט אנגעהויבען צו לויפען איבער שטאק און איבער שטיין כדי זיך ארויסצוראטעווען פון דער ברענענדער פאבריק. און דורך עפעס א נס איז נישט געקומען צו קיין מענשליכע קרבנות.

די פייערלעשער, וועלכע זענען תיכף אנגעקומען אויפ'ן ארט האבען אינטערגענומען אן ענערגישע אקציע און אין משך פון א האלבע שעה איז דאס פייער איינגעלאשען געווארען, די היזקות זענען נישט קיין בעדייטענדע.

קאדענץ פון לאדזשער שטאט-ראט

זאל פערלענגערט ווערען אויף א יאהר

(ב) פון די לאדזשער דעפוטאטען, וואס האבען אינטערוועניערט א-ן ווארשא וועגען די וואהלען צום שטאט-ראט, האבען מיר בעקומען אן אינפארמאציע, אז אין אינערן-מיניסטעריום איז מען אין דער מיינונג צו פערלענגערן די קאדענץ פון לאדזשער שטאט-ראט אויף נאך א יאהר. די סבה דערפון זאל זיין דער נייער אוסטאוו וועגען די זעלבסט-פערוואלטונגען, וועלכער וועט בעטראכט ווערען אין סיים באלד נאך די ענדערונג פון דער קאנסטיטוציע. אזוי ווי דער דאזיגער אוסטאוו וועט ערשט אריין אין קראפט אין א קנאפע צוויי יאהר ארום רעכענט מען דעריבער ביז דאן צו פערלענגערן די קאדענץ פון לאדזשער שטאט-ראט.

מורא'דיגער אויפרייס פון א פאבריקס-קעסעל

4 ארבייטער אפגעהאקט געווארען אויפ'ן טויט

(וו) אין פאביאניץ איז נעכטען פארגעקומען א מורא'דיגער אויפרייס אין א פאבריק, וואס האט מיט זיך געבראכט איינציגע מענשליכע קרבנות. אין דער פאביאניצער פאבריק „פאביאניצער פארבערייי" האט מען נעכטען מאנטירט א נייעם דאמף-קעסעל. ביי דעם מאנטאזש פונ'ם קעסעל זענען געווען בעשעפטיגט 4 ארבייטער. ווען די ארבייטער האבען געפרובט דעם קעסעל צו פונקציאנירט שוין ריכטיג, און געמאסטען דעם דרוק פון דער פארע איז פארגעקומען א שרעקליכער אויפרייס. עס האט זיך דערהערט א פורטויבליכער קנאל און דער קעסעל איז צושפרינגען געווארען אויף שטיקער, צושמעטערענדיג דערביי דעם גאנצען לאקאל אויף שטיקער. דאס זודיגע וואסער, וואס האט א פלייץ געטון פון דער אויפגעריסענעם קעסעל, האט זעהר שווער אפגעבריהט די ארבייטער, און איינעם פון זיי האט א גליהענדיג שטיק אייזען אפגעריסען א פוס. אלע פיר ארבייטער האט מען תיכף גענומען אין שפיטאל אריין, וואו זיי ראנגלען זיך מיט'ן טויט.

שטרייק פון די קאטאו-ארבייטער

נ ך אלץ נישט ליקווידירט

(§) נעכטען איז פארגעקומען א געמיינזאמע אנפערענץ צווישען די פארשטעהער פון די שטרייקענדע קאטאן-ארבייטער און די זאקען-פאבריקאנטען. די לעצטע האבען פארגעלעגט א הוספה פון 5 פראצ. די פארשטעהער פון די ארבייטער האבען אבער דערויף נישט געוואלט איינגעהן, ווייל די ערמוגט וואלטען זייערע שכירות נאך אלץ געבליבען מיט 25 פראצ. קלענער, ווי פאר דעם שטרייק, איידער מ'האט זיי געריסען דעם לוין.

די קאנפערענץ האט דעריבער נישט געגעבען קיין שום רעזולטאט, און דער שטרייק פון די קאטאן-ארבייטער ווערט ווייטער פארטגעזעצט.

יונגע קריסטליכע מיידלעך פערשפרייטערינס פון פאלש-געלד

אזעלכע מיידלעך האט מען נעכטען ארעסטירט אויף שייבלער'ס מארק

(וו) אין דער געגענד פון שייבלערס מארק האט מען שוין א לענגערע צייט בעמערקט אין אומגאנג זעהר פיל פאלשע מטבעות פון 50-גער גראשען.

נאך א שטרענגער חקירה ודרישה איז דער פאליציי געלונגען פעסטצושטעלען, אז די פערשפרייטער פון דעם פאלשען געלד זענען יונגע קינדער און זיי מאכען עס אזוי געשיקט, אז עס איז זיי אוממעגליך צו כאפען.

נעכטען פמ. זענען אריינגעקומען 2 יונגע קריסטליכע מיידלעך איז געוועלב פון חיים שאפער אויף טארגאווע 17 און ביי איהם געוואלט עפעס קויפען. ווען זיי זענען איהם געגאנגען בעצאהלען פאר דער סחורה האט ער בעמערקט, אז זיי האבען פאלשע 50-גער גראשענס. שאפער האט פערשטאנען, אז דאס מוזען אודאי זיין די אזוי לאנג געזוכטע געלד-פערשפרייטער, האט ער זיי תיכף פערהאלטען און גערופען פאליציי. די יונגע מיידלעך זענען געווארען ארעסטירט, אויפ'ן וועג אין קאמיסאריאט אריין האבען זיי געוואלט אוועקווארפען א גרעסערע סומע פאלש געלד פאליציי האט עס אבער בעמערקט.

נאך א קורצער חקירה ודרישה אין דער פאליציי האבען זיי אויסגעגעבען די פערזאנען, וואס האבען זיי געגעבען צו פערשפרייטען דאס געלד. צוליב'ן גאנג פון דער אויספארשונג ווערען אבער נאך דערווייל זייערע נעמען געהאלטען בסוד.

די צוויי ארעסטירטע מיידלעך זענען בסך-הכל אין עלטער פון 15 יאהר.

א געיעג נאך גנבים אויף פיעטריקאווער גאס

2 ראפינירטע לאדז. גנבים ארעסטירט

נעכטען פארמיטאג האט די פאליציי געלאפט צוויי געשיקטע לאדזשער גנבים, וועלכע האבען זיך צווישען אנדערע „לקיחות" אויך פערנומען מיט ארויס-נב'נען די עלעקטרישע לאמפלעך פון די טראמווייען. אזעלכע גנבות האבען זיך אין דער לעצטער צייט זעהר פיל פערמערט. אין פיל הויזער האט מען דעריבער זעהר אפט נישט געקאנט בעניצען די טראמווייען צוליב וואס די וואגאנען זענען בעשטראפט נעווארען פאר נישט אויספיהרען די פעראָרדנונג וועגען בעלויכטונג.

די ווארטסלייט האבען זיך בעקלאגט, אז זיי זענען דערין נישט שולדיג, ווייל מען גנב'עט זיי אראפ די לאמפלעך און דעריבער האט די פאליציי בעשלאסען זיך צו פערנעמען מיט דעם ענין. נעכטען אין דער פריה האבען אגענטען פון דער פאליציי בעמערקט צוויי גוטע בעקאנטע לאדזשער גנבים ארויסגעהן פון פיעטריקאווער 36 און איינער פון זיי האלט אונטערן ארעם א גרויס פעקעל. די פאליציאנטען האבען זיי גענומען נאכיאגען. איינער פון די גנבים איז ארויף אויף א טראמוואי. די פאליציי האט איהם אבער פון דארט אראפגענומען. אין דערזעלבער צייט האט מען אויך געכאפט דעם צווייטען חבר-מאן און מ'האט זיי אפגעפיהרט אין קאמיסאריאט. דארט האט זיך ארויסגעוויזען, אז אין דעם פעקעל געפינען זיך עטליכע צענדליג גע'גנב'עטע לאמפלעך.

ראדיא פראגראם

מיטוואך, 26 פעברואר

ווארשא (1412)

11.58 שעה צייכען
12.05—13.10 גראמאפאן פליטען מוזיק
16.45—17.15 „ „
17.45—18.45 באלעט מוזיק
19.25 1 גראמאפאן פליטען מוזיק
19.40 ראדיא-כראניק פון ד"ר סטעמפאווסקי
20 ידיעות
20.30—21.30 קאמער-מוזיק פון שובערט „טוט און לידער"
21.45—22.10 „ „ (פארטזעצונג)
22.35 לעצטע נייעס
23— טאנץ-מוזיק פון האטעל „בריסטאל"

ווילנא (385)

17.45—18.45 ווענינג בעקאנטע לידער (נגינות)
19.05— הייטערע אויפפיהרונג „די מוהטש פון פרעזידע"

פוזען (335)

17.45—18.45 איבערראשונגען
19.25— רעציטאציעס
20.30—21.30 גצואנג-קאנצערט
21.30— מוזיק
22.05—24 טאנץ-מוזיק פון קאפע „פאלאניע"

אויסלענדישער ראדיא-פראגראם

שטאקהאלם (1348)

20— „דער באַרבירער פון סעווילע" (אפערע)

פראג (487)

20— סימפאנישער קאנצערט

הויזען (1071)

20— סימפאנישער קאנצערט

פאריז (1775)

21— „טראַוויאַטא" (אפערע)

בודאפעסט (550)

20.40 אונגארישער סטרייך-קווארטעט קאנצערט

וויען (517)

21.15 סאליסטען-קאנצערט

לוזאנא (680)

21.30 „די רעזיטלערס" (אונטערהאלטונג-מוזיק)

רוים (447)

21— „ריגאלעטא" (אפערע)

קופאן № 107

אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פונ'ם דאזיגען קופאן קאן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדאקציע.

גילטיג היינט מיטוואך, דעם 26 פעברואר פון 8—9 אוו.

פרעמיערע אין „אררט"

אפגעלעגט אויף דאנערשטאג

היינט מיטוואך אונאפרופליך צום לעצטען מאל „חי-געלעבט". צו פאפולערע פרייזען.

מארגען, דאנערשטאג, פרעמיערע פון דריטען פראגראם א. ג. „אהן א קאפ". אנהויב 10 א זייגער אווענד.

גרויסע בעראטונג פון די „קרן היסוד" עסקנים

מיט דער בעטייליגונג פון ד"ר אלכסנדר גאלדשטיין

מאנטאג אווענד איז אין לאקאל פון „קרן היסוד" אונטער פארזיץ פון הע. ד"ר ראזענבלאט פארגעקומען א גרויסע בעראטונג פון די הנגע קרן היסוד-טוער.

אין דער פערזאמלונג האט זיך בעטייליגט דער חשוב'ער גאסט, מיטגליד פון ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט און פון ראט פון דער יודישער „אגענץ" ד"ר אלעקסאנדער גאלדשטיין.

נאכ'ן עפענען די פערזאמלונג דורך הע. ד"ר ראזענבלאט האלט דער גאסט, ה' ד"ר גאלדשטיין א קורצע, אבער אינהאלטרייכע רעדע און וועלכער ער שילדערט די איצטיגע פאליטישע לאגע און ציוניזם און אין ארץ ישראל און צוזאמענהאנג מיט דער פערפעסטיגונג פונ'ם בעריכט פון דער אויספארשונגס-קאמיסיע און דער פארשטעהונג דער א"י דעבאטע אין ענגלישען פארלאמענט און אין דער פעלקער-ליגע.

ד"ר גאלדשטיין רעדט צולעצט וועגען דעם „קרן היסוד" אלס דעם פינאנציעל-אינסטרומענט פון דער יודישער אגענץ פאר דעם אויפבוי פון א"י און שטרייכט אונטער די גוימוטיגקייט צו פערשטארקען די אבעט פאר'ן „קרן-היסוד", ווייל פון די ווירטשאפטליכע דערגרייכונגען אין ארץ ישראל זענען אויך אפהענגיג די פאליטישע ערפאלגען אויף דעם אונטערנאציאנאלען פארום.

דער רעפערענט איז געלונגען צו דעם געוויסען פון די ציוניסטישע עסקנים און פאדערט זיי אויף, צו ווידמען זיך ענערגיש דער זאמעל-ארבייט, ווייל נאך פון דער אונטערנעהמער בעטייליגונג פון די עסקנים איז אפהענגיג דער ערפאלג פון דעם קרן היסוד קאמפיין.

נאך דעם רעפעראט זענען אלע אנוועזענדע זיך מתחייב צו ווידמען די נאהענטסטע טעג פאר א צענטראלער זאמעל-ארבייט לטובת דעם „קרן היסוד".

די געהיימנישען פון דער רויטער ווילע

שפאנענדער ראמאן פון לאדזשער לעבען

(58-טע פארטזעצונג)

הארטמאן האט זיך בעת'ן געשפרעך מיט די אגענטען איינגעהאלטען מיט אלע כחות זיי נישט צו ענטפלעקען אזוי, ווי ער האט עס נאר געוואלט. אך, ווי גערן ער וואלט זיי אפגעענטפערט אין מאמענ'ס פאסטען אריין, ער האט עס אבער נישט געקאנט טון. דאס שטילשווייגען האט איהם געמאטערט און געפלאגט מאמענטווייז האט זיך איהם געוואלט בעסער ווייטער פיהרען דעם ראמאן, איידער אויסנוצען פרוי סאפיר'ס טובה. דערמאלט וואלט ער זיי ניצוח'ן, וועד פון זיי עס איז שמארקער.

ער איז געווען אין כעס אויף זיך אליין, וואס ער האט נישט דערקענט די בייזע אגענטען, איידער זיי האבען איהם בעמערקט.

פאר'ן צוריקפאהרען קיין לאדז, דאט הארטמאן געוואר מאויף ידיעות פון פרוי סאפיר. ער האט נישט געוואוסט, ווי אזוי עס וועט איהם אויסגעהמען פאליציע. שפעטער א ביסעל האט ער בעקומען א דעפעשע, אז ער זאל וואס שנעלער אהיימקומען.

פרוי סאפיר האט אלע פארמאליטעטען מיט די צוויי אגענטען ערלעדיגט, זי האט זיי איבערגעגעבען א העלפט געלד און א העלפט טשעקען. זיי זענען ביידע יעצט געווען רייכע מענשען.

יעצט האבען זיי זיך דערצידערט ענדגילטיג צו מעלדען פאר'ם אויספארשונגס-ריכטער, אז זיי האבען געהאט א טעות. זיי האבען אנגעפיהרט, אז דער גאנצער ענין טעמפעלהאף איז ליקווידירט ווערען, צוליב יענעם. וואס מען קאן נישט געפינען דעם מערדער. דאס ווייטערע זוכען דעם שולדיגען איז ממש געווען אוממעגליך.

דער ריכטער האט אבער געוואלט האבען געוויסע אינפארמאציעס וועגען הארטמאנ'ען, וועלכען מען האט א לענגערע צייט חושד געווען אין ערמארדען טעמפעלהאפ'ען. זיי האבען געגעבען צו פערשטעהן דעם ריכטער, אז זיי זענען די גאנצע צייט געווען אויף פאלשע שפורען, און אז זיי זענען שיער נישט בעגאנגען א פעהלער נישט מעהר צו פערבעסערן.

דער ריכטער, וואס איז ביז יעצט געווען רוהיג און אלץ געדולדיג אויסגעהערט, איז יעצט ארייננעפאלען און כעס. ער איז אויף זיי אנגעפאלען, זיי בעלידיגט מיט די ערגסטע ווערטער.

— איהר קאנט גיכער שלאפען געהן, איידער זיך געהמען צו אזא ארבייט... — האט ער אונאויפהערליך געשריגען.

זיי נישט האט געפיסען די צוויי פאר גרויס פערבוטערונג. ער האט געוואלט אפענטפערן, אבער סטראנסקי, פערזעהנדיג די ווייטערדיגע האלטונג פון ריכטער, האט איינגעזעהן, אז ער מוז פראטעסטירען. דעריבער האט ער זיך אנגערופען:

— איך האב דעם איינדרוק, ה' ריכטער, אז כאטש איך האב אייך געבעטען, דאס איהר זאלט קענען נישט דערצהלען וועגען דעם גאנצען ענין, האט איהר פונדעסטוועגען גענומען עמיצען פערטרויען. אז אי קורצען וועט נעפינען ווערען טעמפעלהאפ'ס מערדער. דערמיט אי. מיר פערשטענדליך אייער כעס, וואס איהר ווערט געצוואונגען זיין אפצירופען אייערע ווערטער.

דער ריכטער האט זיך געכאפט, אז עפעס איז דא נישט פאלקאם אין ארדנונג. דעריבער האט ער גארנישט געענטפערט. ער האט געווארט געדולדיג, ביז עמיצער פון זיי וועט זיך ארויסרעדען מיט א אינפארמאציע ווארט, כדי זיך צו קאנען נוקם זיין פאר זיין ארויסלאזעל.

סטראנסקי האט זיך אבער אנגעשטעלט ווענען וואס עס געהט דעם ריכטער, אז דאס וויל ער זיי לאזען אויף א הארט, און ער האט בעשלאסען צו סימולירען א נאר, אנערקענענדיג, אז פרוי סאפיר האט איהם פאר זיין טרחה געגעבען נעפיפערט בעצאהלט ער האט אויפגעהערט צו פראקטיצירען און איז זיך דערשפירט זיין געלעכטער.

— נאך גוט, וואס מיר האבען צו דער צייט בעמערקט אונזער טעות — האט ער געזאגט. ווען מיר וואלטען ווייטער געגאנגען מיט אונזער וועג, לויט אונזער חשד, וואלט יעדער פון געקאנט ענטשטעהן א גרויסער סקאנדאל, פאר וועלכען מיר וואלטען געמוזט טייער בעצאהלען. געלויבט צו גאט, וואס מיר האבען זיך אפגעשטעלט אין דער פאסענדער צייט און מיר קאנען זיך נאך פון דער גאנצער זאך צוריקציהען.

אין סטראנסקי'ס ווערטער האט זיך בעמערקט א געוואלדיגע אינטערעסירקייט. זיין טאן האט דעם ריכטער בעריהרט. ער האט פערשטאנען, אז א דורכפאל איז און אזעלכע בערופונגען מעהר אויפ'ן א"ט. ווי א סקאנדאל. ער האט זיך געזעגענט מיט ביידע אגענטען, וועלכע זענען באלד געגאנגען צום שעף פון דער קרימינאל-אפטיילונג.

דער קרימינאל-געמיעלניס איז געווען א קליין מענשעלע מיט א נערוועזער ענערגיש פנים און מיט א פאר קליינע, שווארצע אויגען. מען האט בעקומען דעם איינדרוק, אז ער קאן מיט זיין שארפען בליק יעטווערן דורכלייכטען די געדאנקען פון פנים. ער האט געקענט זיינע צוויי אגענטען. וועלכע האבען שוין מעהרערע יאהרען מיט איהם צוזאמען געארבייט, ער האט צו זיי געהאט דעם פולען צוטרוי. ער האט זיי אויף אזיסיל געקענט, דאס ער האט געוואוסט, אז זיי זאגען גארנישט פריהער ביז זיי זענען נישט פאלקאם זיכער, דאס זיי זענען אויפ'ן אמת'ען שפור פון שולדיגען. ער האט גערן געוואלט וויסען וועגען פערלויף פון דער גאנצער זאך. ער האט זיי געפרעגט אויסגעפרעגט, ווי אזוי די פארשונג איז צוגעגאנגען פון אנהויב ביז'ן סוף זיי האבען איהם אלץ דערציילט. זיי האבען אנגעהויבען פון די פאפירען, וואס זיי האבען געפונען נאכ'ן ערמארדעטען טעמפעלהאפ'ן.

פון די אלע, וועמען דער ערמארדעטער האט בעצוגט, איז דער גרעסטער חשד געפאלען אויף יעזשי הארטמאנ'ען. ווייער אינטואיציע האט געהייסען זיך אפשטעלען נעבען דעם יאזונגען פערשין. דעם אמת זאגענדיג איז דאס נאר געווען וויי ווער פארגעפיהל, און פארגעפיהלען זענען נישט הונדערט פראצענטיגע זיכערקייטען.

דער שעף האט זיך שטארק פאראינטערעסירט און געפאדערט די קלענסטע פרטים. זיי האבען כמעט גארנישט אדורכגעלאזט, אויסמיידענדיג די פארמעלע ערקלערונג פון פרוי סאפיר און דעם אנפאל אויף זנימטש'ען און פרוי סאפיר. איבריגענס האט מען עס געקאנט טראכטען אלס דער ווירונג פון זיין זעט, אנטרעפענדיג דעם ריכער אנ'אנטער הארלענגרען אונטער דער מיר.

זנימטש האט דעריבער פערענדיגט אויף אזא אופן:

— דאס איז א וואונדערליכער מענש, ער האט געקאנט זעהר שלעכט ענדיגען, ווען ער וואלט זיך געווען נעפינען אין אנדערע בעדינגונגען זעענדיג פאסטעש א טערדער, איז וואס איך גלויב יעצט נישט, וואלט ער געווען אנגענומען אזעלכע פערזיכערונגס-מיטלען, אז קיינער וואלט איהם און גארנישט בעקאנט חושד זיין. מיר האבען בעמדע געארבייט מיט אלע כחות, אנגעווענדעט אלע מוח און פונדעסטוועגען איז עס אונז נישט געלונגען צום סוף פון אונזער ארבייט האבען מיר זיך ווידער געפונען אין דער ועלבער לאגע, וואס אין אנהויב מיר האבען נישט געקאנט געפינען קיין אויסגאנג פון דער גאנצער זאך. אלץ האט זיך געשמעלט, ווי אויף א טייטשען פינקט. אין ווען מיר וואלטען געלאזט ארעסטירען הארטמאנ'ען, וואלטען מיר א גאנצע רייע פערזאנען פעראנטווארטליך געמאכט גרויסע אומאנגענעהמליכקייטען און מיר אליין וואלטען אויך געהאט דערפון גרויס פארדרוס.

(דאס ווייטערע קומט)

געוויסענלאזער אינפארמאטאר

האט אונזער רעדאקציע אריינגעפיהרט אין א טעות

אין צוזאמענהאנג מיט דער נאמען „לאדזער רעכער סוחר האט חתונה געמען ווילען פון זיין פאמיליע מיט אנ'ארימען קצב'ס טאכטער און פאהרט מיט אהר אוועק קיין האלאנד", וואס אין געוועזן גערוקט אין נומער 47 פון אונזער צייטונג, האלטען מיר פאר אונזער פליכט צו ערקלערען, אז מיר זענען ארינגעפיהרט געוואָרען אין א טעות דורך א געוויסענלאזען אינפארמאטאר, וועלכער האט צוליב פערזעלבע פריות אינז אונטערגעדרוקט אונפארמאציעס, וואס זענען פון גרויבר אויס פאלש און בע'עולה'ן שטארק פערזאגען, וועגען וועלכע עס רעדט זיך דארט. זעענדיג בין גאר עמפערט צוליב דעם דאזיגען מיספרויכען די פרעסע פאר פערזעלבע צוועקען, דרוקע ומיר אויס אונזער מיפען בעדויערן, וואס מיר זענען — נבשל געווארען בי די דאזיגע נישט-געשמאקע חשבונות.

קאטאסטראפע מיט אנ'אעראפלאי הינטער זגערזש

11 פאסאזשירען ניצול גיזווארען פון טויט

(וו) אין דארף דאמבריבקע חינטער זגערזש איז נפלטען שיער נישט געשטען צו א מיר'ער קאטאסטראפע מיט אנ'אעראפלאי. וועלכער האט געפיהרט 11 פאסאזשירען.

ווען דער אעראפלאי האט זיך געגעבען אויבער דעם דערמיטלען דארף, האט דער פילאט דערפיהלט, וויי דער אעראפלאן הויבט זיך אן פלוצלונג אראפלאזן מיט א געוואלדיגער קראכט. דער פילאט האט אבער נישט פערלירען די קאנטראלע ווי מאמענטאל א קעי רעוועג געטון דעם מאטאר אראפ צו דער ערד, אנדער עס וועט נאך פארקומען אנ'אונגלים. דאס איז אין אחם געלונגען. דער פילאט און אלע 11 פאסאזשירען זענען אלע ארום ניצול געווארען פון טויט.

אבריף אין רעדאקציע

אזוי ווי עס איז אין דער לעצטער צייט פארגעקומען, אז יידישע טרופעס האבען געגומען אינשטודירען, ארבעטען אפילו אויפ'עפיהרט פיעסעס פון מחברים, וואס זענען פערטרעטען דורך אנזער ביירא, מעלדען מיר דערמיט, אז אהן א שריפטלעכען אפמאך מיט אונז אין פארוועגס צוצוטרעטען צו וועלכע נישט-איז צוגרעטונגען פון דער מאנטע פיעסעס. נעגען אלע, וואס וועלען זיך נישט רעכענען מיט דער דאזיגער מעלונג, וועלען מיר אנגעמען די שטרענגסטע מיטלען.

רעפערטואר-ביורא סטאנוסלאוו דעם לעבען יידישע אפטעלונג.

לאדזער הויזבעזיצער בעקאגען זיך אויפ'ן מאגיסטראט

צוליב די שטאטישע אבליגאציעס

מעמאריאל פון דער הויזבעזיצער-צענטראלע צום פינאנץ-מיניסטער

(§) ווי מ'ערוויסט זיך, האט דער צענטראלער פערבאנד פון הויז-בעזיצער זיך געווענדעט צום פינאנץ-מיניסטער מיט א מעמאריאל פון פאלגענדען אונהאלט.

„אין די יאהרען 1916 ביז 1919 האט דער לאדזער מאגיסטראט געגומען א דלואה בי די בורגער דורך אויסלאזען 6 פרעצענטיגע אבלוגאציעס פון דער שטאט לארו. די דאזיגע חלואות זענען פערוועגדעט געווארען אויף אנווייסונג פון ציווילען, ווי רעגולירען די לארקע אנארדנען סקווערען א. א.

בעת דער מארקען-אנפלאצע, ווי אויך אפילו ביז'ן הינטען טאג האט דער לאדזער מאגיסטראט נישט אויסגעצאהלט קיין שום פרעצענטער די אין הינטער'ן פון די אבלוגאציעס און דאס איך נישט ברעה איצט, נא'ל אפלויף פון 12 יאהר. אויסצוצאהלען.

די פערארדנונג פון טלוכה-פרעזידיום פון 27. דעצ. 1924 וועגען אויבערוואלי מיטען פערלענגערונג פון קאמגאלע אינסטיטוציעס. ווי אויך שטאטישע אבליגאציעס זעהט אנען פאר, די אויבערוואלטונג פון די לאדזער שטאטישע אבליגאציעס..

אין אויגוסט 1925 האט דער לאדזער שטאט-ראט פעסטגעשטעלט די סטאטוס קעס אויף אויבערצידעל'ען און דער קאנזערוואטיוו-פלאן אין אויבערגעשיקט גשווארען אין פינאנץ-מיניסטעריום צום בעשטעטיגען. דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט דאן נאמענטלעך אלס קאמיסאר א בעאמטען פון פינאנץ-מיניסטעריום, דער קאנזערוואטיו-פלאן און אבער געבליבען שטעקן ואויף א טייל פונקט. ערשט די פערארדנונג פון טלוכה-פרעזידיום פון 6 מערץ 19.8 האט ענדגולטיג די קאנזערוואטיו-פלענער און קלאר געמאכט דעם גאנצ ענין.

עס האט דאן אויסגעזעהן, אז דער ענין וועט שוין ווערען ענדגולטיג ערלעדיגט, אבער צוליב אנגעשווארענע סבות איז דאס איצט אך גארנישט געווארען.

יעדעס אחר שמעלט דער מאגיסטראט ארין און בודזשעט סיעס, וואס זענען גוטיגט אויף אויסצוצאהלען די פרעצענטער, אבער אפילו די דאזיגע אסיגנירטע געלדער צאהלט דער מאגיסטראט נישט אויס. דער מאגיסטראט פערלערט אויך נישט אויף צו בעשטייען דעם קאנזערוו סיעס.

אין אויגוסט 1925 האט דער לאדזער שטאט-ראט פעסטגעשטעלט די סטאטוס קעס אויף אויבערצידעל'ען און דער קאנזערוואטיו א. א. האבען שוין פון לאנג אויסגעצאהלט פרעצענטער נאר אנדערע זיי האבען געהאט די בעשטעטיגונגען פון פינאנץ-מיניסטעריום, נאר דער לאדזער מאגיסטראט וויל זיך נישט רוהיגען פון ארט, פערוואנדעלט זיך אליין, אז דאס מיניסטעריום האט נישט בעשטעטיגט דעם פלאן. דער מאגיסטראט צאהלט נישט 5 יאהר אויס קיין פרעצענטער די אנגעגומען, פון וועלכע ער ציהט אזוי ענגערניש אין שטייערן מיט האבע פראגען פאר אפשלעפען.

מיר מאכען אויפמערקזאם, אז די אב 5 גאצ'ים-בעזיצער לידען דערפון שאדען, זיי געפונען, זיך אין שווערע מאטעריעלע בעדינונגען, און די פרעצענטער ווערען דערווייל פערעלטערט.

נעטשגדיג דאס אז ביגע אין אלט, בעט דער פערבאנד, אז דאס פינאנץ-מיניסטעריום זאל זיי אטגיבען בעשטעטיגען דעם קאנזערס-פלאן.

קליינער פעליעטאן

צו שפעט...

דער שכל איז א קיזלער — ער קיכט אנבוג צו שפעט. פון דעם פערשפעטיגען זיך האבע ומיר טאקע צו זונגען און צו זאגען. פרובען מיר צורעכט מאכען דעם פעהלער, איז שוין עבר זמנו — נאך נעילה, הטא עס...

אזוי, למשל, דאבען מיר, הטומטגע וואך צו פערצינלעגען א גאנצע רמח אזעלכע עבר זמני-פראיעקטען און נאך נעילה-בעשלוסען. לאמיר געהען בסדר:

אויף א פערזאמלונג פון דער מאנ'פאקטור סטען-סעקציע און צענטראלע סוחרים-פעראיין, איז ארויסגעריקט: ווערען א פראיעקט, אז... אז מאנופאקטוריסטען מוזען פערדינען מינימום 5 פרעצענט. דאכט זיך, א וואוילער פראיעקט. ווען איז דאס געהערט געווארען, מאנופאקטוריסטען זאלען וועלען פערדינען. און צו וואס דארף מען דען פערדינען?.. פערקערהרט: אין די נאר נוטע צייטען. האבען די מארק-שטעהער „קאנקורנט" מיט ר' אשר'ן, אביגע געלעזט מיט א פאר פרעצענט בילינער פון „ווירישו". ווי אזוי? נאר פשוט: מ'האט שפעקולירט מיט דער „צייט".

איצט זענען די מאנופאקטוריסטען געפאלען אויפ'ן שכל — מ'דארף פערדינען — א גאנץ וואוילער פראיעקט. מ'איז נאר איצט שוין נישטא עס וואס אין בי וועמען צו מישב געווען...

ווייטער:

פון הינט אן געהט ארין און קראפט די פערארדנונג וועגען די בילינע פעסער. פון הינט אן וועט קאסטען אנ'אויסלאנדס-פאס נאר 100 זל. נאר א גוטע זאך פון 500 ביז 100 איז מאקע א שמוקעל מחלך. און אבער אויך די אבגעגעבע מעשה: — וואו געמט מען א חזי דערשטער! — אביסעל צו שפעט...

אין א קאטגאקאס טעלט מיט דער בורגער-קאמיטעט, אז פון הינט אן, וועט מען שטעהן אויף דער וואך נישט צו דערלאזען שוסגנורען די יידישע ארבייטלאזע. גאנץ אנשטענדיג, הא? איז אבער א חסרון. ס'האט זיך פונקט געענדיגט די רעגיסטראציע — צו שפעט..

וואס דארפט אויך מעהר: קוואר מיר, דער פערהטער חון האט אונז מובטח געווען מיט א קאנצערט. איז אבער אויך די אנגעגע צרה: צו שפעט...

אין גאר א זאך איז קלאהר: איז אפילו, ס'זאלען איצט. אין מערץ, קומען א פאר פרעסמלעך, וועלען זיי אויך שוין זען — צו שפעט...

אב-נעק

וואס ווערט אין טעאטער
אין קינא היינט געשפילט

ארדט: „חי געלעבט".
שטאטיש טעאטער: „ציגאנקאלי"
קאמעראל טעאטער: „אקטאבער טאג"
פאפולארני: „פעטלער נאלד"
פילהארמאניע: „באורענוואוזער באלעט"
מאסקינא: „די איינערנע מאסקע".
לונא: „מארין אורטיל".
ספלענדיד: „דער געפאלענער מלאך".
גראנד-קינא: „שלאפלאזע נאכט — טרעפליכע נאכט".
פאלאס: „דאס גרוישע גליק קניאפיטשקיס"
קאפיטאל: „די קעניגין אהן קרון".
אדעאן: „די גאלדענע פאנטערע"
ספולדושעלניא: „אונטער דער ביטטע פון שאנדע"
זאכענטא: „דאס גאלדענע גיזונטם"
וואדעוויל: „די גאלדענע פאנטערע"
אפאלא: „מאטער, איך וויל א גראף"
טשארי: „די לעצטע פאסירונגען פון מארוזאן"
קארסא: „„שלעכטער צויבער"
אשוויאטאוויי: „דאס שנעלער"

8-טונג!
דאס
לאדזער
טאגעבלאט
נעקומט פון טעגליך 6 א זייגער פריה
אין אלע באהן-קיאסקען
„רוך"
(„Ruch")

אטאכטער ערמארדעט איהר פאטער

ערמארדעטער איז געווען א שכור, א אויסוואורף און א קרימינעלער פערברעכער

נעכטען ביינאכט האט דער ערמארדעטער געזאלט אויספיהרען א באנדיטען-אנפאל אין לאדז

טשעקאווע פרטים, ווי אזוי דער פאטער האט אויף זיך אליין געבראכט דעם טויט אויסלערנענדיג די טאכטער שיסען מיט א רעוואלווער

(§) אויף דער נאהע מארישינסקע 8 אין באלוט אין געכטען אויסגעברוכען געווארען א אויסטערלישער מארד, וואס איז שווערהאפט אין זיינע אומגעלעמרטען אין דיאנגעוועהנלוכע אומשטענדען בי וועלכע ער איז אויסגעפיהרט געווארען.

אטאכטער האט ערמארדעט איהר פאטער

די געשיכטע פון כארד איז פאלגענדע: אין דערמאנטען הויז וואוינט זיט א לענערע צייט דער 39 יאהריגער יוזעף קאוואלסקי, א טישלער מיטמשר מיט זיין ווייב פראנציסקא און זיין טאכטער יוזעפא קאוואלסקי און א זון אלעקסאנדער שכור און דערצו א מעיש. וואס איז בעלאסטעט מיט א ווענדישער קראנקהייט. נאכט בי נאכט פלעגט ער אהיימקומען א שכור'ער און געשלאגען דאס ווייב און די טאכטער מפרת-צה לעצטענס האט ער אזען געגומען דראהען. אז ער וועט דאס ווייב מיט דער טאכטער דערהרג'ענען און ער האט מאקו בי זיך ארומגעטראגען גאנצע טעג א רעוואלווער.

דאס ווייב און די טאכטער האבען געלעבט אין שטענדיגער

שרעק פאר'ן טויט

ווייסענדיג, אז דער מאן און פאטער איז פעהיג דערצו, וויל שוין מיט 8 יאהר צוריק האט ער איז א מאטענ פון ווילדען צארן און שפרות געשאטען אויף זיין ווייב און איז דערפאר אפגעזעסען אין תפיסה.

אט דער אומשטאנד האט בעוואוירקט די פרוי פרענצישקא זי זאל אויעק צו אהערע קרובים אין דארף מאסקולע הינטער בושעזשין, האט זי איז אפגעזעסען 2 חרשים, אין איז געלטען צוריקגעקומען מיט דער דעה, צוצוגעהטען זיך דאס בוסעל בעבעלעם אז אנטאל פאר אלעמאל צו אנטלופען פון דעם מאן דעם אויסוואורף.

פאר דער צייט, וואס די פרוי איז געווען אין דארף, האט דער מאן דער אויסוואורף זיך ארינגענומען אין שטיב א חברה אויסגלאסענע פרויען אין גפרעווטע

ווילדע ארגיעס

און אנטאל בעת אזא אויסגעלאסענער הוליאנקע האט ער זיך אפילו געווארען אויף זיין אטענגער מאלטער און זי געוואלט מאנס זיין.

די מאלטער האט זיך אפגעשוואכט, אבער פון דאן און האט זי געגומען קלאהרען, ווי אזוי זיך נוקם צו זיין אין פערהאסטען פאטער פאר איהרע און דער מומער'ס עולות.

אין אט איז געקומען די געלעגענהייט דערצו געלטען האט איהר קוזין סטאנוסלאוו קאסטשאק וואס איז געשלען בעים פאטער אין דער מישלערע, געמאלדען דער מאלטער יוזעפא. אז דער אגנ אין פערוועגס צוצוטרעטען צו וועלכע נישט-איז צוגרעטונגען פון דער מאמע. עגען אלע, וואס וועלען זיך נישט רעכענען מיט דער דאזיגער מעלונג, וועלען מיר אנגעמען די שטרענגסטע מיטלען.

רעפערטואר-ביורא סטאנוסלאוו דעם לעבען יידישע אפטעלונג.

לאדזער הויזבעזיצער בעקאגען זיך אויפ'ן מאגיסטראט

צוליב די שטאטישע אבליגאציעס

מעמאריאל פון דער הויזבעזיצער-צענטראלע צום פינאנץ-מיניסטער

(§) ווי מ'ערוויסט זיך, האט דער צענטראלער פערבאנד פון הויז-בעזיצער זיך געווענדעט צום פינאנץ-מיניסטעריום מיט א מעמאריאל פון פאלגענדען אונהאלט.

„אין די יאהרען 1916 ביז 1919 האט דער לאדזער מאגיסטראט געגומען א דלואה בי די בורגער דורך אויסלאזען 6 פרעצענטיגע אבלוגאציעס פון דער שטאט לארו. די דאזיגע חלואות זענען פערוועגדעט געווארען אויף אנווייסונג פון ציווילען, ווי רעגולירען די לארקע אנארדנען סקווערען א. א.

בעת דער מארקען-אנפלאצע, ווי אויך אפילו ביז'ן הינטען טאג האט דער לאדזער מאגיסטראט נישט אויסגעצאהלט קיין שום פרעצענטער די אין הינטער'ן פון די אבלוגאציעס און דאס איך נישט ברעה איצט, נא'ל אפלויף פון 12 יאהר. אויסצוצאהלען.

די פערארדנונג פון טלוכה-פרעזידיום פון 27. דעצ. 1924 וועגען אויבערוואלטונג פערלענגערונג פון קאמגאלע אינסטיטוציעס. ווי אויך שטאטישע אבליגאציעס זעהט אנען פאר, די אויבערוואלטונג פון די לאדזער שטאטישע אבליגאציעס..

אין אויגוסט 1925 האט דער לאדזער שטאט-ראט פעסטגעשטעלט די סטאטוס קעס אויף אויבערצידעל'ען און דער קאנזערוואטיו א. א. האבען שוין פון לאנג אויסגעצאהלט פרעצענטער נאר אנדערע זיי האבען געהאט די בעשטעטיגונגען פון פינאנץ-מיניסטעריום צום בעשטעטיגען. דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט דאן נאמענטלעך אלס קאמיסאר א בעאמטען פון פינאנץ-מיניסטעריום, דער קאנזערס-פלאן און אבער געבליבען שטעקן ואויף א טייל פונקט. ערשט די פערארדנונג פון טלוכה-פרעזידיום פון 6 מערץ 19.8 האט ענדגולטיג די קאנזערס-פלענער און קלאר געמאכט דעם גאנצ ענין.

עס האט דאן אויסגעזעהן, אז דער ענין וועט שוין ווערען ענדגולטיג ערלעדיגט, אבער צוליב אנגעשווארענע סבות איז דאס איצט אך גארנישט געווען.

יעדעס אחר שמעלט דער מאגיסטראט ארין און בודזשעט סיעס, וואס זענען גוטיגט אויף אויסצוצאהלען די פרעצענטער, אבער אפילו די דאזיגע אסיגנירטע געלדער צאהלט דער מאגיסטראט נישט אויס. דער מאגיסטראט פערלערט אויך נישט אויף צו בעשטייען דעם קאנזערס סיעס.

אין אויגוסט 1925 האט דער לאדזער שטאט-ראט פעסטגעשטעלט די סטאטוס קעס אויף אויבערצידעל'ען און דער קאנזערוואטיו א. א. האבען שוין פון לאנג אויסגעצאהלט פרעצענטער נאר אנדערע זיי האבען געהאט די בעשטעטיגונגען פון פינאנץ-מיניסטעריום צום בעשטעטיגען. דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט דאן נאמענטלעך אלס קאמיסאר א בעאמטען פון פינאנץ-מיניסטעריום, דער קאנזערס-פלאן און אבער געבליבען שטעקן ואויף א טייל פונקט. ערשט די פערארדנונג פון טלוכה-פרעזידיום פון 6 מערץ 19.8 האט ענדגולטיג די קאנזערס-פלענער און קלאר געמאכט דעם גאנצ ענין.

עס האט דאן אויסגעזעהן, אז דער ענין וועט שוין ווערען ענדגולטיג ערלעדיגט, אבער צוליב אנגעשווארענע סבות איז דאס איצט אך גארנישט געווען.

יעדעס אחר שמעלט דער מאגיסטראט ארין און בודזשעט סיעס, וואס זענען גוטיגט אויף אויסצוצאהלען די פרעצענטער, אבער אפילו די דאזיגע אסיגנירטע געלדער צאהלט דער מאגיסטראט נישט אויס. דער מאגיסטראט פערלערט אויך נישט אויף צו בעשטייען דעם קאנזערס סיעס.

פון האנדעלס-געריכט

באנקראטצע, נאדזארען רעגולאציעס

(§) דאס האנדעלס-געריכט האט נעכטען ערקלערט פאר באנקראט דעם איינגענטימער פון דער מעכאנישער שלאסערייי יוליוש האקע, פשעיאד 91.

דער באנקראטירטער האקע איז געשטעלט געווארען אונטער דער אויפזיכט פון דער פאליציי.

— אויף דער זעלבער זיצונג האט דאס געריכט אויך בעטראכט די ביטע פון דעם פאבריקאנט ב. ליפשיץ, נארוטאוויטש-גאס 18, אז מען זאל איהם שטעלען אונטער א „נאדזאר".

דאס געריכט האט די ביטע נישט אנגענומען.

—די פירמע „יעלינאוויטש און גלאס" פיעטריקאווער 68 האט בעקומען פראלאנגאטע פון די צאהלונגען אויף וויטערע 3 חדשים.

א „שווארצע ליסטע" ביי אפצוג-סוחרים

(—) פון אנצמגען גרויסען קרוזים, וואס דאס סוחר'טום לעבט ארויך, לייען גאנץ בעזונדערס די סוחרים, וועלכע פערקויפען אויף „ראטעס". פון אזן זעט ווערען זיי אויסגעגעבן פון די מאגאזינערס, מוזענדיג אויבערצאהלען אויף יעדע שטוק סחורה, פון דער צוויטער זעט פון די קונים, וועלכע געבען בי א פאר סוחרים מיט אמאל און שפעטער צאהלט מען קטנעס נישט זעגענדיג אריינגיזרס, זענען די ראזיגע אהן הילף און אהן ראט.

צוליב דעם קומט פאר חנעם, מיטוואך די גרינדונגס-פערזאמלונג פון אלע סוחרים, וועלכע פערקויפען אויף „ראטעס", פרי זיך צו א-נאנזוגען. שאפען פאר די מוטגלידער א יגרוישע הילף, אנגעהרען א „שווארצע ליסטע" פון די שלעכטע קונים, אז אויב א קונה וואס נישט בעגאהלע, אין סוחר, זאל ער בי א צווייטען מעהר נישט קריגען קיין סחורה, גרינדען א קאאפעראטיוו באנק. פרי נישט צו יגרען א סגעגוצ בעים קויפען סחורה א. א. וו.

דאס גרינדען די דאזיגע סעקציע וועט כאטש מילוויז לינדערן: נויט פון די „ראטע"-סוחרים.

א טאכטער ערמארדעט איהר פאטער

ערמארדעטער איז געווען א שכור, א אויסוואורף און א קרימינעלער פערברעכער

נעכטען ביינאכט האט דער ערמארדעטער געזאלט אויספיהרען א באנדיטען-אנפאל אין לאדז

טשעקאווע פרטים, ווי אזוי דער פאטער האט אויף זיך אליין געבראכט דעם טויט אויסלערנענדיג די טאכטער שיסען מיט א רעוואלווער

(§) אויף דער נאהע מארישינסקע 8 אין באלוט אין געכטען אויסגעברוכען געווארען א אויסטערלישער מארד, וואס איז שווערהאפט אין זיינע אומגעלעמרטען אין דיאנגעוועהנלוכע אומשטענדען בי וועלכע ער איז אויסגעפיהרט געווארען.

אטאכטער האט ערמארדעט איהר פאטער

די געשיכטע פון כארד איז פאלגענדע:

אין דערמאנטען הויז וואוינט זיט א לענערע צייט דער 39 יאהריגער יוזעף קאוואלסקי, א טישלער מיטמשר מיט זיין ווייב פראנציסקא און זיין טאכטער יוזעפא קאוואלסקי און א זון אלעקסאנדער שכור און דערצו א מעיש. וואס איז בעלאסטעט מיט א ווענדישער קראנקהייט. נאכט בי נאכט פלעגט ער אהיימקומען א שכור'ער און געשלאגען דאס ווייב און די טאכטער מפרת-צה לעצטענס האט ער אזען געגומען דראהען. אז ער וועט דאס ווייב מיט דער טאכטער דערהרג'ענען און ער האט מאקו בי זיך ארומגעטראגען גאנצע טעג א רעוואלווער

דאס ווייב און די טאכטער האבען געלעבט אין שטענדיגער

שרעק פאר'ן טויט

ווייסענדיג, אז דער מאן און פאטער איז פעהיג דערצו, וויל שוין מיט 8 יאהר צוריק האט ער איז א מאטענ

פון ווילדען צארן און שפרות געשאטען אויף זיין ווייב און איז דערפאר אפגעזעסען אין תפיסה.

אט דער אומשטאנד האט בעוואוירקט די פרוי פרענצישקא זי זאל אויעק צו איהרע קרובים אין דארף מאסקולע הינטער בושעזשין, האט זי איז אפגעזעסען 2 חרשים, אין איז געלטען צוריקגעקומען מיט דער דעה, צוצוגעהטען זיך דאס בוסעל בעבעלעם אז אנטאל פאר אלעמאל צו אנטלופען פון דעם מאן דעם אויסוואורף.

פאר דער צייט, וואס די פרוי איז געווען אין דארף, האט דער מאן דער אויסוואורף זיך ארינגענומען אין שטיב א חברה אויסגלאסענע פרויען אין גפרעווטע

ווילדע ארגיעס

און אנטאל בעת אזא אויסגעלאסענער הוליאנקע האט ער זיך אפילו געווארען אויף זיין אטענגער מאלטער און זי געוואלט מאנס זיין.

די מאלטער האט זיך אפגעשוואכט, אבער פון דאן און האט זי געגומען קלאהרען, ווי אזוי זיך נוקם צו זיין אין פערהאסטען פאטער פאר איהרע און דער מומער'ס עולות.

אין אט איז געקומען די געלעגענהייט דערצו געלטען האט איהר קוזין סטאנוסלאוו קאסטשאק וואס איז געשלען בעים פאטער אין דער מישלערע, געמאלדען דער מאלטער יוזעפא. אז דער אגנ אין פערוועגס צוצוטרעטען צו וועלכע נישט-איז צוגרעטונגען פון דער מאמע. עגען אלע, וואס וועלען זיך נישט רעכענען מיט דער דאזיגער מעלונג, וועלען מיר אנגעמען די שטרענגסטע מיטלען.

רעפערטואר-ביורא סטאנוסלאוו דעם לעבען יידישע אפטעלונג.

לאדזער קאמעראל-טעאטער
„ארדט"
אלעע 1-טער מאי 2
פריהער ענגלישער זאל
קינסטלערישער לייטער: משה בראדערזאן
דירעקציע: יוסף סטרוגאטש.
קאמפאזיטאר: דוד בייגעלמאן.
קאנפעראנסיער: נתן רייכענבערג
פרעמיערע אכגעלעגט אויף מארגען, דאנערשטאג!
היינט מיוווואך, ווערט געשפילט
צום לעצטען מאל אונאפדופליך
חי געלעבט
פאפולערע-פארשטעלונג
צו ביליגע פרייזען פון 1—3 זל.
20.000 מענשען האבען געזען בע'יואונדערט דאס פראגראם
בילעטען צו בעקומען אין יעדער קאסע פון טעאטער יעדן טאג פון 3 — 11 אוי פון 5 נ"מ

די לאדזער שעהנהייטס-קעניגין

וועט אויסגעקליבען ווערען אויף דער פרעסע-רעדוטא

די אהן א צאהל טעלעפאנישע אנפרעגען אין אלע לאדזער רעדאקציעס אין שייכות מיט די נאטיצען וועגען דער פרעסע-רעדוטע זאגען עדות, אז נאנץ לאדז ערוואַרט אונגעדולדיג די דאזיגע פייערליכע נאכט, וואס וועט פארקומען דעם נאנסטען מאנטאג דעם 3 מערץ אין די זאלען פון „פילהארמאניע". דער אינסטינקט גענארט דאסמאל נישט אפ די לאדזער, דאס וועט אויף אנ'אמת זיין א וואונדערבארע נאכט.

רייך אין סיורפריזען, וועגען וועלכע עס האט זיך ביז איצט נישט געחלומט אפילו די פילאזאפען. היינט דערמאנען מיר בלויז וועגען דער לאדזער שעהנהייטס-קעניגין, פאר וועלכע א גאנצע רייה לאדזער פירמעס האבען שוין געשפענדעט הערליכע מתנות. אין געהעריגען מאמענט וועלען מיר מיטיילען די אלע איינצעלהייטען וועגען דער דאזיגער איבעראשונג, וואס וועט, אגב, זיין נאר איינע פון זעהר פיל.

לאדזער טאגעבלאט № 49 Lodzer Tagjeblat

אנ׳ייי פאמיליען־לעבען
ד׳ורך נייע הייזער איז סאוו. רוסלאנד

(עגדע פון זייט 3)

אזעלכע אומשטענדען שוין נים געפוהרט ווערען.

„אוצט זיט אזוי גוט און לאפט א קוק אויף אונזער פאלאין, וואס דאך מאכען א רעוואליציע און אונזער גאנצען פאמיליען־לעבען. וואס זעהט איהר דא? אויסערלוך זעהט איהר א געוועגליכע, נאך נוט קיין פערענדרונגען געבוידע. פון וועלכער איהר, אנ׳אמעריקאנער, קאנט זיכער נים נתפעל ווערען. פארהאן ביי אנד און אמעריקא פיל גרעסערע און פיל שעהנערע געבוידעס. ווו וועט אבער די דאזיגע געבוידע אויסקוקען פון אינ־ווענינ?"

ער נעמט מיך ארינ אין א רוזיג־גרוי־סען זאל אויפ׳ן ערשטען שטאק, וואס אין ברייט ווי א פעלד אין לאנג אהן א סוף.

„דא" — זאגט ער צו מיר א שטאל־צער — וועט זיין אונזער אלגעמיינער רעסטאראן. צום טייוועל מיט אלע קוכען און מיט אלע „פרימוסעס". אוים מיט די טעפלער, יעדער אינער, וואס וועט קוך.

וואוינען דא אין הויז, וועט נושט דער־פען קאכען, נים דארפען באקען און נים דארפען האבען צו מון מיט טעפלעך. דער מא קומט צוריק פון דער ארבעט, נעמט ער זיין פרוי, און צוזאמען נעהען זיי אראפ פון זייער אויבערשטען שטאזש אהערצו עסען. דא האט די פרוי אויבער־גשקוקט דעם מעניו נאך און דער פריה, און אינגעצאהלט פאר א מומאנ נאך מיט שטונדען צוריק. דער מאן און גע־קומען אהיים, נעמט זי דעם טאלאן פאר דעם אינגעצאהלטען מומאנ, און זיי גע־הען בוידע אראפ און רעסטאראן עסען. נימאנ קיין עול פון קיין טעפלעך, פון קיין וואשען דאס געשיר, פון שמעהן און „אט שערער" נאך פלייש, און פון פטר׳ן צייט אויף קרוגערייען מיט שנות ארום דער קוך.

„אבער די קוך און נים די אויגצינע זאך, פון וועלכער מיר וועלען און אונזער הויז בעפרייען די פרוי. מיר וועלען זי בעפרייען אויך פון איהרע קינדער. דער נאנצער צווייטער שטאק אונזערע וועט זיין א מין קינדערלאנד. אז עטאזש אויס שלופלוך פאר קינדער. דא וועלען זיין „יאסלעס", און וועלכע מען וועט האל־טען זויגענדיגע קינדער. דא וועט זיין א קינדער־גארטען פאר קינדער פון פויער ביז זיבען יאהר. דא וועלען זיין ציימערן פאר קינדער, וואס געהען און שול און קאנען ביי זיך און הויז נים געפונען פאר זיך קיין פלאין צום שפילען. דא וועט זיין א טעאטער פאר קינדער. מיט אזון וארט — א קינדער־וועלט.

„די דערלשנטליכע מוטער, וואס וועט וואיינען ביי אונז און דער נייער געבוידע, וועט זעהר ווינציג זיך דארפען זארגען פאר איהרע קינדער. אויפגעשטאנען און דער פריה, טראגט זי אראפ דאס קינד אויפ׳ן צווייטען שטאק, און זעהט עס צוריק ערשט דאן, ווען אלע זיינען שוין און שטוב, נאך דעם טאג א׳ביסל. זי און טאקע א מוטער, אבער זי בלייבט א פרייער מענש. א מענש, וואס מוז נושט זיין צוגעבונדען צו דער הויז.

„ארא׳פוואדרעענדיג פון זיך דעם יאך פון קינד און פון קינדער־ערציהונג, קאן זיך שוין יעדע מוטער פערגינען צו קלע־רען טאקע ווענען זיך אליין. פארהאן א סך יונגע מוטערס, וואס זייער טרוים און צו לערנען זיך. פארהאן אזעלכע, וואס ווילען געהן ארבייטען צו העלפען זייערע מענער. יעדע פרוי, ווערענדיג פריי פון קינד און קינד, קאן זיך דער־ווייל אויסקלייבען איהר אויגענעם ווענ, און מון דאס, וואס זי טרוימט צו שון.

„ווען די פרוי ארבייט און דער מאן ארבייט, פערבעסערט זיך די עקאנאמי־שע לאגע פון דער פאמיליע. ווערט דאס פאמיליען־לעבען לעכטער, בעקוועמער, בעמערקען זיך נוט אזוי שטארק די שטאט־מענליכע קלענגקוטען, וואס מאכען דאס לעבען נערוועז. זענען קינדער דאן א פרייד און שטוב, און נוט קיין אנשוגע־נוש. און נימאנ קיין פלאין פאר־ען אזוי זעהר פערגינגען, קאן זיך שוין יעדע מוטער פערגינגען צו קלע־רען שפארט מען זיין אנגעברונג׳ט אויגער אויפ׳ן צווייטען. פערשפארט מען נמאס ווערן אויגער דעם אנדערן. פאלט בטילה ארא׳פ די פראגע פון נמ׳ן זיך, ווערט דאס לעבען אוים משא".

בעזהש״ית

מודעה רבה לאורית׳א

הנני מודיע בשער בת רבים שיצא לאור עולם הס׳

„נפלאות הסבא קדישא"

מר״כק אדמו״ר הר״הק המפורסם בכל קצוי תבל רשכבה״ג מרן ר׳

ישכר בער זצ״ל מראדאשיץ,

בו יסופר נפלאות, וח״ת, ושיחותיו ומדרגותיו הנוראים מופתיו העצומים, אשר קדש בהם שם שמים ברבים, וכל קורות ימי חייון מטרם התגלותו, עד יום הסתלקותו, אשר נפש הקורא יתענג בהו עונג רוחני, ויתלהב לבו לעבודתו ית״ש, ע״כ כל מי שלא זכה ב עדין משכו וקחו לכם ברכה לתוך בתיכם, וזכית הצ״הק המובאים בתוך הספר יעמד לנו שנזכה להרמת קרן ישראל במהר הולגאולה שלמה ובנין ציון וירושלים בב״א.

הצעיר ראובן חיים אלכסנדר

בהר״הח מו״ה יוסף יהודא ז״ל מראדאשיץ

לאדז, קאמיענא 17

הערה: גם התמונה של הר״הק הנ״ל יש להשיג אצלי.

בעמערקונג: אזוי ווי ס׳האט איינער ארויסגענומען משנה־ביכלעך פון ארמו״ר הק׳ ר׳ אליעזר דוד זצ״ל מראדאשיץ, און פון מארגענט שטעהט א בילד, זאל מען וויסען, אז עס איז טולשטענדיג ליגענד, און עס איז אהן ערלויבניש פון הרבנים הצדיקים שליט״א מראדאשיץ. מען איז איהם מזהיר מהיום והלאה זאל אזעלכעס נישט פאסירען, בפקודת בני הרה״ק מראדאשיץ זי״ע הנ״ל.

אדרעס שלי: R. Czarnicha, Łódź, Kamienna 17

יודישער פרויען־קלוב־פערבאנד „וויזא" פושעיאד 2.

היינט, מיטוואך, דעם 26. סעפטעמבער, 9 אוועגד וועט אויפ׳ן וועפענטליכען טיי־אוועגד האלטען א פארלעזונג דער מיט־גליד פון לאנדאנער עקזעקוטיוו

ד״ר אלעקסאנדער גאלדשטיין

א. נ.: די מאדערנע יודישע פרוי". בילעטען צו 1 זל. פאר מיטגלידערינס און צו 2 זל. פאר איינגעפיהרטע געסט שוין צו בעקומען אין קאנצעלאריע פון „וויזא".

מודעה

אזוי ווי א בעזיצער פון א יאטקע (רזשגאווסקא 80) דעם פער־שטארבענעם „ראובל׳ס זוהן" טראגט ארום אין די יאטקעס צו פערקוי־פען גראשער, פוס, לעבערס, לעקערס פאר כשר, איז מען מודיע, אז מען זאל ביי איהם נישט קויפען אלס כשר אויב א קצב וועט ביי איהם קויפען וועט מען דעם קצב אסר׳ן און צו נעמען דעם הכשר.

ראבינאט און ועד הכשרות

ביי דער יודישער קהלה אין לאדז.

ב״ה

בעקאנטמאכונג

דערמיט איז מען מודיע, אז די הכשרים פון חודש שבט זענען אונגילטיג. אלע יאטקע־בעזיצער דארפען קומען אין דער קומענדער וואך אין דער גמינע וועגען הכשרים אויפ׳ן חודש אדר.

דער יאטקע־בעזיצער, וואס וועט נישט האבען קיין הכשר, וועט מען פערעפענטליכען, עז ער געפינט זיך אהן השגחה.

ראבינאט און ועד הכשרות

ביי דער יוד. קהלה איז לאדז.

גלייכצייטיג איז מען מודיע, ווער עס וויל זיך

עפענען א יאטקע

איז ער מחויב צו מעלדען פריהער דעם ראבינאט, וועגען אנ׳ערלויב־ניש, אין נישט צו דינגען קיין לאקאל אהן א פריהערדיגער פערשטענ־דיגונג מיט׳ן ראבינאט.

צאהנארצטליכער קאבינעט

אין דער לעטשניצע

„POMOC"

אלעקסאנדראווסקא 1 (באלוט)

נאך א קורצען איבערייס איז טעטיג אויך פון 2.30 ביז 5.30 נאכמיטאג.

אזעלכעס איז נאך נישט געווען!

נאר וואס איז ארויס פון דרוק א העכטס־אינטע־רעסאנט ספר פון יודישן פאלקלאר־אוצר א. נ.

„לעקסיקאן פון יודישע חכמות"

פון הרב ישעיה זלאטניק.

דער לעקסיקאן ענטהאלט די געקליבענע דבורים, גלייטווערטלעך, אנעקדאטען און איינפאלען, פון די גרעסטע חכמי ישראל אין דע לעצטער צייט, וועלכע זענען נאך אין ערגיץ נישט פערעפענטליך עווארען. אנ׳אמת׳ן גייסטיגען פערגעניגען קאן יעדער יוד געפ בען אין די חכמות, וועלכע שפרודלען מיט׳ן עכטען יודישען הומאר אן ווץ, וואס זענען אזוי אייגענארטיג און אריגינעל אין דער וועלט־מאלקער־ליטעראטור. דאס ספר פאר׳ן פריין 3 זל.

אין צו בעקומען ביים מחבר:

Rabin Sz. Złotnik, Radom.

געגען נאכנאהמע ווערט נישט געשיקט.

סוחרים און פאבריקאנטען!

— ס׳איז צייט אויסצוקויפען —

האנדעלס־פאטענטן

אויפ׳ן יאהר 1930,

וועלכע ס׳באזארגט פינקטליך און רעיעל דאס ביורא „ארגוס", זאכרדניא 36, טעל. 10847

Reklamy świetlne w Parku Kolejowym

Na mocy koncesji, wydanej przez MAGISTRAT m, ŁODZI urządzamy

reklamy świetlne na słupach miejskiego parkanu,

taczającego Ogród Kolejowy ze strony ulic: Narutowicza Kilińskiego i Skwerowej.

Park Kolejowy znajduje się przy samym dworcu, między trzema najruchliwszemi ulicami naszego miasta.

Reklamy świetlne, wykonane najestetyczniej, oświetlone będą **od zmroku w przeciągu całej nocy.**

Reklama świetlna jest tania i celowa.

Reklamy świetlne w Parku Kolejowym

6-go Sierpnia № 1. tel. 12077.

אין מיין ביורא ווערד ערלעדיגט אלעצארט

ביטשריפטען

אויך ירושות היפאטעקען שותפות־אקטען ציוויל־גט׳ן און יודישע עצות

ל. זאמעק, פאמארסקא 19.

Zaginęły 2 weksle: 1. Wystawca: „Habit" na zlecenie E. Kapelusz pł. 21. 7. 1929 r. na sumę zł. 100. 2. Wystawca: Sz. Blausztajn na zleccnie L. Sochaczewski pł. dn. 24. X. 1929 na sumę zł. 59. Weksle niniejsze unieważnia się.

ביטשריפטען־ביורא

און סוחר׳ישע עצות

ס׳ווערט ערטיילט אלערליי אינפארמאציעס ווי אויך ווערט געפיהרט א פערמיטלונגס־אבטיילונג אונטער דער פירמע

„OBRONA"

אינהאבער: מאקס בארנשטיין און קאמפ.

לאדז, שיענקעוויטשא 15

ערלעדיגט אלערליי ביטעס צום געריכט, אדמיניסטראטיווער מאכט, סקארבאווי און מיליטער־ענינים. בעמ.: א ספעציעלע וועק־סעל און שטייער־אפטיילונג. מיטארבייט פון ערשטקלאסיגע פאכמענישע כחות

דאס ביורא איז אפען פון 9 — 7 אוועגד.

GRANULKI RUSSYANA

TO NIEZAWODNY ŚRODEK OD KASZLU, DUSZNOŚCI I CHRYPKI!

TANIE I DOBRE — ŻĄDAĆ WSZĘDZIE

א פריילוין

מיט גוטע רעפערענצען און לאנגיעהריגער פראקטיק אין א שניט־געשעפט, וואס וועט זיך ענטשלייסען צו פאהרען קיין וולאצלאוועק ווערט פון זאפארט געזוכט. געגנויערט צו ערפאהרען ביי לוגינסקי, פעטריקאווער 82 וואוינונג 18, היינט מיטוואך ד. 26 סעפטעמבער פון 7—8 אוועגד.

הלא חכמה תקרא,

ותבונה תתן קולה,

בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש, אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום, איבער דעם זאלסטו קומען אין מיין

רעכטסקאנסולענטען־ביורא צו

ה׳ מאנעלא, פיעטריקאווער 17 זאכאדניא 52

טעלעפאן 148-79

וואו ס׳ווערט פינקטליך און געוויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס: ציוויל־גט׳ן, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס אדוואלאניעס, קלאגוזלעס, זאפעזפיעטשע־ניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגן דירות אין אזשאנד ראזיעמטשע, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

מיט אכטונג

ד. מאנעלא, רעכטסקאנסולענט

פיעטריקאווער 17

דדא ביה כולה ביה

דלא דא ביה מה ביה

נדרים מ״א

אלע יודען מוזען וויסען, אז קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט פון פוילען, אלע ארט פאדאניעס ווי: סאנדאווע, סקארבאווע און אדמיני־סטראציע אויך שותפות־אקטן, וואוי־נונגס־אקטען, אפעלאציעס, ווילאנ־טשעניעס איבערזעצונגען (אויך העברע־איש) א. ז. וו. שרייבט און ערלעדיגט פויט׳ן אוסטאוו

רעכ טסקאנסולענט: י. ח. בוזין

לאדז, אגראדאווא 3.

צוגענגליכע פרייזען (עגזיסטירט זייט 1910.)

שרייבען שעהן אונד שנעל

לערנט אויס דער בעהאוסטער קאליגראף

— אין —

ל. בערמאן 15 לעקציאנען.

אין אזון חודש ווערט אויסגעלערנט שרייבען גוט

זאוואדזקא 19, פראנט

ביוקטיג פאר דאמען!

פאר נאר 2.50 זל.

מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען־היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלטעסטע היטע איבער־ארבייטע איך אויף גענצליך נײ. געדענקט די אדרעס:

23 זאוואדזקא 23

באין הויף. 2־טען אינגאנג, לינקס פארטער.

אעמערק.: נײ היטען די לעצטע גייהיטען אין מינער ווייסערשיגונג 50 פראצ. ביליגער.

חי איבעראל

„TOLA"

בעזעלעכע אין דרוקדאכען

אלערליי

הערען שנעל, און פראמפט

אין דער פיינסטער אויס־פיהרונג און מאדערנסטער שריפט אויסגעפערטיגט.

קלעפסידרעס

ווערען אין פערלויף פון 1 שעה

נעדרוקט און אויסגעקלעפט

אין דער נאנצער שטאט.

בוכדרוקערי

ע. און מ. האמבורסקי

פיעטריקאווער 16, טעלעפאן 47

אבאנאמענטס־פרייז: פאר א חודש אין שיקן 3 זל. אין פרעמדן לענדער 1.25 רעלער. אנאנסען־פרייז: פאר א מילימעטער־שורה פארן מעקסט 10 גרושען, פרעמדע 34, אין מעקסט 40 גר., פרעמדע 60 גר., נעקרולאגן 12 גר., פרעמדע 18 גר. פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% מעהר, אויסער דער שטאט—מיט 50% מעהרער. פון די פרעמדע ווערט נישט ארויסגענומען קיין רעקלאמאציע.

Redaktor-wydawca E. Hamburski

Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi Piotrkowska 86.